

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
SENNÉ
NA ROKY 2022 - 2028**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
SENNÉ**

2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

© MO+AD, s.r.o.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je vlastníctvom, imaním obce Senné.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je autorským dielom MO+AD, s.r.o. Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
SENNÉ**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce SENNÉ na roky 2022 – 2028
Územné vymedzenie :	Košický samosprávny kraj Obec: SENNÉ
Účinnosť PHRSRO:	23. 9. 2022 - 31. december 2028
Spracovateľ:	MO+AD, s.r.o. Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

OBSAH

ÚVOD		6
	1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE	6
A	ANALYTICKÁ ČASŤ	15
	2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCE	15
AI	ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE	24
	3. KRAJINA	24
	4. OBYVATELSTVO	25
	5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE	28
	6. ŠKOLSTVO	29
	7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCE	29
	8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	31
	9. KULTÚRA A ŠPORT	34
	10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI	34
	11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE	35
AII	ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCE	36
	12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCE	36
	13. NEPODNIKATELSKÉ SUBJEKTY V OBCE	37
	14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	38
	15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	38
	16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI	41
	17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE	43
AIII	ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCE A SWOT	44
B	STRATEGICKÁ ČASŤ	47
	18. VYMEDZENIE POJMOV	49
	19. VÍZIA OBCE	49
	20. PRIORITY A CIELE	50
C	PROGRAMOVÁ ČASŤ	58
	21. OPATRENIA A AKTIVITY	58
	22. MERATELNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ	70
D	REALIZAČNÁ ČASŤ	73
	23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCE	73
	24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE	75
	25. KOMUNIKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE	78
	26. AKČNÝ PLÁN OBCE NA ROKY 2022 - 2023	79
E	FINANČNÁ ČASŤ	80
ZÁVER		82

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ÚVOD

Obec Senné (ďalej aj „*obec*“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci obce koncepčne programuje od roku 2005, kedy bol prijatý prvý dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Senné. Realizácia aktivít v súlade s programom sa rokmi osvedčila. Investície a projekty, ktoré obec realizovala boli koordinované a nie náhodné, finančné prostriedky a granty, ktoré obec do projektov investovala boli aj vďaka programovaniu využité efektívne a hospodárne.

Pre nové programovacie obdobie 2021 – 2027 sa obec Senné rozhodla pripraviť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné (ďalej aj „*Program rozvoja obce*“ v príslušnom gramatickom tvare) v nadväznosti na prijaté nadnárodné a národné dokumenty a aktuálnu legislatívu a v súlade s aktuálnym stavom rozvoja obce.

1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

1.1 ÚČEL PROGRAMU ROZVOJA OBCE A JEHO SPRACOVANIE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné na roky 2022 - 2028 je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia programovaných cieľov, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k ďalšiemu pozitívnemu rozvoju obce v strednodobom horizonte. Program rozvoja obce odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je dokumentom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Zároveň využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov. Schválenie Programu rozvoja obce je podmienkou na

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov).¹

Kľúčovou ambíciou pri spracovaní Programu rozvoja obce je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie programovať tak, aby z toho mala obec a jej obyvatelia čo najväčší úžitok a efekt. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom obce sa to dá.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné do roku 2028 je strednodobým programom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života obce a jej obyvateľov. Je návodom pre individuálne projekty obce, jej podnikateľského zázemia, spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj.

Starosta obce Senné poveril spracovaním dokumentu odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány obce: starosta obce a obecné zastupiteľstvo obce. Orgány obce pri spracovaní Programu rozvoja obce mali na zreteli záujmy rozvoja obce, ale aj záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú rozvoj obce a priľahlého regiónu. Program rozvoja obce tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám obce, potrebám jej obyvateľov aj potrebám ďalších subjektov v nej pôsobiacich.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

NÁZOV DOKUMENTU	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné na roky 2022 - 2028
FORMA SPRACOVANIA	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MO+AD, s.r.o.

¹ § 8 odsek 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

	<p>Manažér za spracovateľa: JUDr. Monika Jurčová</p> <p>Riadiaca skupina: Peter Saboslai, starosta obce Senné, Ing. Monika Biharyová, zamestnanec obce Senné, Agnesa Padová, zamestnanec obce Senné, Anna Vojníková, zamestnanec obce Senné,</p> <p>Pracovná skupina: Anna Halásová, poslankyňa Obecného zastupiteľstva obce Senné, Pavol Farkaš, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Senné, Pavol Sentivan, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Senné, Mgr. Marcel Nemčík, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Senné, Beáta Piľová, poslankyňa Obecného zastupiteľstva obce Senné, Lubomír Andrejo, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Senné, Ján Čalfa, zástupca starostu obce Senné.</p>
OBDOBIE SPRACOVANIA	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné bol spracovaný v období apríl – august 2022
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné bolo financované z vlastných zdrojov obce Senné v súlade s rozpočtom obce Senné aj v súlade so Zmluvu o dielo medzi obcou Senné a spracovateľom.

Zdroj: spracovateľ

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

TERMÍN: apríl – august 2022	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Realizačná časť					
Finančná časť					
Záver					

Zdroj: spracovateľ

1.4 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY PRE SPRACOVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Právnym rámcom spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy schvaľuje

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

konceptiu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.² Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce.³ Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza.⁴ Ustanovenia ďalších osobitných predpisov týmto nie sú dotknuté.

Východiskom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia obce. Program rozvoja obce je v súlade s ustanoveniami Štatútu obce Senné, v súlade s ustanoveniami Územného plánu obce Senné a zároveň zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Košického samosprávneho kraja.

Programová a strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné zohľadňuje najmä nadnárodné a národné koncepčné dokumenty.

Členskými štátmi OSN bola v roku 2015 prijatá Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Agendu 2030 tvorí súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy, ktoré nie je možné riešiť izolovane. Zodpovednosť za Agendu 2030 je v podmienkach Slovenskej republiky rozdelená medzi viaceré orgány štátnej správy. Na základe rámca medzinárodných dokumentov (Agenda 2030 a ďalšie) a z potreby zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných rezortných politík ich priestorovou, časovou a vecnou koordináciou bol vypracovaný základný implementačný dokument plnenia národných priorit Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike: *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „Slovensko 2030“)* ako Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, *„východiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja“*.⁵ Slovensko 2030 zároveň reflektuje na aktuálne programové dokumenty Európskej Únie, ktoré vznikajú v súvislosti so začiatkom nového programového obdobia Európskej Únie 2021 – 2027.

Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunit. Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce

² § 4 odsek 3 písmeno j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

³ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁴ § 8 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁵ § 6 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovni štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030	2030	národná	www.mirri.gov.sk
Východiskový návrh priorit SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027	2030	národná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: spracovateľ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU ROZVOJA OBCE

V súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné pre roky 2015 až 2022 realizovala obec Senné viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce a jej okolia. Obec sa vďaka svojmu plánovaniu mohla uchádzať o ponúkané granty a iné nenávratné finančné prostriedky a vo viacerých žiadostiach bola úspešná. Obec využila nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a s využitím týchto prostriedkov mohla realizovať najmä finančne náročné prioritné investičné aktivity, ale aj ďalšie projekty zamerané na skvalitnenie života v obci. Prehľad realizovaných investícií a aktivít je uvedený v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci odo roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Parková výsadba v obci Senné – II. etapa			2016
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
5 263,16 €	5 000,00 €		236,16 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Rekonštrukcia kultúrneho domu			2016
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
15 533,58 €	13 500,00 €		2 033,58 €

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Komunitné centrum v obci Senné – vypracovanie PD			2016
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 000,00 €	2 000,00 €		0%
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Sanácia čiernych skládok v obci Senné			2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
5 263,16 €	5 000,00 €		263,16 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Výstavba multifunkčného ihriska v obci Senné			2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
17 940,24€	14 300,00 €		3 640,24 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Rekonštrukcia kultúrneho domu – obloženie schodiska, oprava chodníka, sokel, okapový chodník – II. etapa			2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
6 733,00 €	4 000,00 €		2 733,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Rekonštrukcia ústredného kúrenia v obci Senné			2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
3 491,40 €	2 000,00 €		1 491,40 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Senior fit park			2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
6 810,00 €	5 400,00 €		1 410,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA
			REALIZÁCIE
Úprava odvodnenia pozdĺž cesty 3. triedy v obci Senné			2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
16 700,00 €	15 000,00 €		1 700,00 €
Rekonštrukcia sociálneho zariadenia v obci Senné			2018

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 800,00 €	2 000,00 €		800,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Rekonštrukcia chodníka v obci Senné			2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
112 786,45 €	100 000,00 €		12 786,45 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Obecný úrad a materská škola – stavebné úpravy, zvyšovanie energetickej účinnosti verejnej budovy vrátane zatepl'ovania			2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
63 200,00 €	59 990,41 €		3 209,59 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Detské ihrisko v obci Senné			2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 440,30 €	2 000,00 €		440,30 €
Intenzifikácia triedeného zberu komunálnych odpadov v obci Senné			2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
34 550,00 €	30 000,00 €		4 550,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Multifunkčné ihrisko v obci Senné – II. etapa - osvetlenie			2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
6 250,00 €	5 000,00 €		1 250,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Seniori ako súčasť spoločnosti			2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
7 500,00 €	6 000,00 €		1 500,00 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Interiérové vybavenie obecného úradu v obci Senné			2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 036,00 €	2 000,00 €		36,00 €
Predchádzanie vzniku a zhodnocovanie BRKO v obci Senné			2020
ROZPOČET	VÝŠKA ZÍSKANÝCH	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

PROJEKTU CELKOM	PROSTRIEDKOV		OBCE
25 000,00 €	25 000,00 €		0%
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Obecný úrad a materská škola – stavebné úpravy, zvyšovanie energetickej účinnosti verejnej budovy vrátane zatepl'ovania			2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
17 868,43 €	16 975,00 €		893,43 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Zlepšenie podmienok bývania MRK v obci Senné			2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
191 949,52 €	182 352,04 €		9 597,48 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Regenerácia verejného priestranstva pri Dome smútku v obci Senné			2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 205,30 €	2 000,00 €		205,30 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Stavebné úpravy kultúrneho domu v obci Senné pre zmenu užívania na ubytovacie zariadenie			2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
213 519,68 €	192 853,00 €		20 666,68 €
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Revitalizácia verejnej zelene v obci Senné			2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
2 000,00 €	2 000,00 €		0%
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK
			ZAČATIA UKONČENIA
			REALIZÁCIE
Dobudovanie pozemných komunikácií v obci Senné			2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE
201 002,58 €	190 952,00 €		10 050,58 €

Zdroj: obec Senné, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

1.7 OSNOVA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné analyzuje aktuálny stav a formuluje aktuálne kľúčové problémy obce, jasne vymedzuje jej strategické ciele, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia. Konceptčne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech obyvateľov. Program rozvoja obce je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Program rozvoja obce je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a tvoria ju časti:

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová časť
- Realizačná časť
- Finančná časť
- Záver

1.8 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je pre obec platný dňom jeho schválenia Obecným zastupiteľstvom obce Senné a účinný dňom nasledujúcim po dni schválenia alebo neskôr, v súlade s uznesením Obecného zastupiteľstva obce Senné. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2028.

Účinnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné môže obec predĺžiť najviac o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je schválenie predĺženia jeho účinnosti obecným zastupiteľstvom obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCI SENNÉ

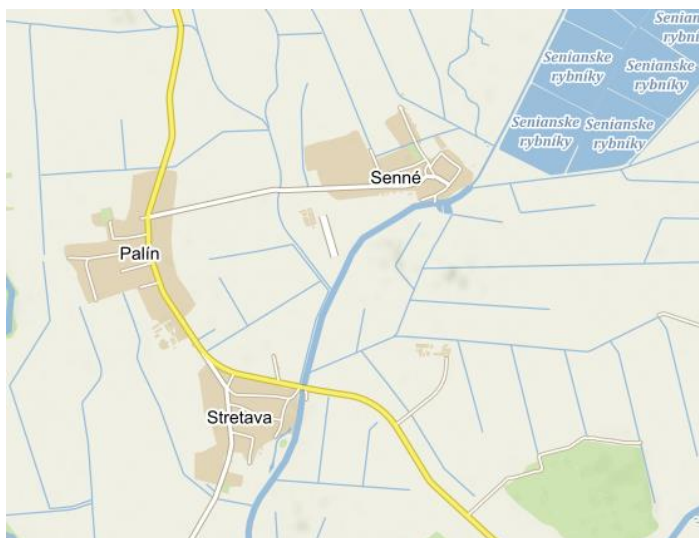
2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Názov obce	SENNÉ
Samosprávny kraj	Košický samosprávny kraj
Okres	Michalovce
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	742
Rozloha	1 924,83 ha
IČO	00325767

Zdroj: spracovateľ

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE

Obec Senné sa nachádza na východe Košického kraja, južne od mesta Michalovce pri ceste III. triedy v smere z Michaloviec do obce Vojany neďaleko od štátnej hranice s Ukrajinou v nadmorskej výške 101 m. Seniansky chotár sa rozprestiera na Východoslovenskej nížine, na nánosovom vale Čiernej vody. Severozápadná časť územia obce je rovina s čiastočne sprašovými pôdami, východnú a južnú časť tvorí nevýrazná Senianska zníženina v zaplavovanom území Čiernej vody.



Obrázok 1 Mapa polohy obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

2.3 HISTÓRIA OBCE

Matej Bel v 1.pol. 18. storočia obec charakterizuje takto: „ Obec obsadila ten kraj, kde sa močaristá Čierna voda prelieva do Uhu. Polia má úrodné a príjemné. Meno nesie podľa hojne nakoseného sena.“

V stredoveku patrilo Senné do najpočetnejšej skupiny stredne veľkých dedín v Užskej župe.

Severne od Senného sa nachádzalo slovanské hradište. Onú polohu a príľahlé polia ešte v 14. storočí pomenúvali maďarizovaným názvom nepochybne koreniacom v názve Gradište. Doklad o príľahlom poli poznáme z roku 1302, pričom vtedy tam mohlo byť aj poddanské sídlisko. Hradište vybudovali a využívali obyvatelia Senného, Palína alebo Stretavy pred 11. storočím. Kráľovič Štefan v roku 1263 odmenil šľachtica Jakuba syna Gregora z Pányoka za vojenské zásluhy tak, že mu daroval niekoľko dedín v Užskom komitáte, medzi nimi aj Senné. Z obsahu listiny vyplýva, že dedina jestvovala skôr, pričom bola kráľovským majetkom.

Senné sa v písomnostiach z 13. a 14. storočia vyskytuje vo viacerých pravopisných obmenách názvu, pričom od 15. storočia sa maďarizovaný názov ustálil v tvare Zenna. Sotva možno pochybovať o tom, že korení v slovenskom slove seno. Vzhľadom na močaristý ráz príľahlého územia predpokladáme, že obyvatelia starších slovenských dedín, teda Stretavy a Palína využívali a priliehavo pomenúvali lúčne pozemky, na ktorých dorábali seno. Keď tam vybudovali obydľia, sídlisko dostalo nárečový názov Senná (Ves). Jestvovanie tamojšieho osídlenia možno sledovať od 9.-10. storočia, pričom súvislé trvalo aj neskôr. Časť desiatku od senianských sedliakov patrila v 13.-14. storočí kanonikom Jágerskej kapituly. Zostávajúca časť desiatku patrila senianskemu farárovi. O miestnom kostole je doklad z roku 1319, avšak jestvoval skôr. V 30. rokoch 14. storočia v ňom pôsobil farár Andrej. Farský kostol v Sennom stál aj v nasledujúcich storočiach. Doteraz sa však nepodarilo zistiť, ktorému patrónovi bol v stredoveku zasvätený. Okolo roku 1564 a aj v prvej polovici 17. storočia tam pôsobili protestantskí kazatelia. Senné bolo vo vlastníctve šľachtica Jakuba od roku 1263. Jeho potomkovia, šľachtici z Pányoka zostali zemepánmi dediny len do polovice 14. storočia. Neskôr patrila šľachticom z Pavloviec a v 16. storočí Dobóovcom z Ruskej. V druhej polovici 16. storočia tam mali zemepáni kúriu so záhradou, ktorú udržiaval záhradník. Senianski sedliaci okrem richtára boli v roku 1427 zdanení daňou kráľovi od 24 port. Z toho vyplýva, že v sídlisku stálo najmenej 25 obývaných sedliackych domov. Neskôr sa väčšina sedliakov odst'ahovala alebo schudobnela. V roku 1567 zdanili tri sedliacke domácnosti na celých a dve na polovičných usadlostiach, teda od 4 port. Ďalších 6 domácností bolo želiarskych. V roku 1588 zdanili dve sedliacke domácnosti na celých, dve na polovičných a dve na štvrtinových usadlostiach, spolu od 3,5 porty. Richtár hospodáril na polovičnej usadlosti, 11 domácností bolo želiarov a sluhov, dvaja muži boli drábmami a jeden záhradníkom. Títo daň kráľovi

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

neplatili. V roku 1599 stálo v sídlisku 26 obývaných poddanských domov. Pravda, bol tam aj kostol, fara, škola a kúria.

Po sídliskovom úpadku v prvej polovici 16. storočia sa dedina opäť zväčšila. Na prelome 16. a 17. storočia bolo Senné stredne veľkou dedinou. Okrem poddaných tam bývali aj zemepáni a osadenstvo fary. Avšak v 17. a začiatkom 18. storočia poddaných ubúdalo. Roku 1715 bolo len 5 sedliackych domácností, roku 1720 už 11. Pravda, bývali tam aj zemanovia a v kostole opäť pôsobili katolícki farári. Senné bolo slovenskou dedinou.

Uličný, F: Dejiny osídlenia Uzskej župy

V 18. storočí zamokrené okolie Senného neprinášalo obyvateľom iba trápenie, lebo po stáročia sa s ním zžili natoľko, že sa z vodného živlu naučili aj ťažiť. V úrodných rokoch dávali senianske polia na vtedajšiu dobu celkom slušnú úrodu a lúky množstvo kvalitného sena, prebytky ktorého mohli obyvatelia prostredníctvom furmanov predávať vo vzdialenejšom, na seno chudobnejšom okolí. Ak vodný živel uberal z úrody, obyvatelia si skromnú potravinovú základňu aspoň čiastočne dopĺňali rybárčením a lovom. M. Bel o tom píše : "Keď sa toky rozvodnia, začnú zaplavovať lesy a lúky. Uprostred nich sú viaceré preliačiny a vykopané jamy, ktoré sa naplnia vodou a rybami. Potom pri opadnutí vôd obyvatelia starostlivo zahatajú výtok z týchto jám. Keď vody celkom opadnú, nachytajú tam veľké množstvo rýb. Keď voda stúpa, zvieratá vyhľadávajú kopčeky a vyvýšené miesta. Húfne sem pribiehajú srnky a zajace, aby nezahynuli v krútnavách. Vtedy sa sedliaci plavia na dlabaných člnoch a chytajú zvieratá sčasti živé, sčasti ich pobijú palicami a kyjmi. "Tento spôsob lovu rýb pretrval až do nášho storočia. Zároveň sa však používali aj mnohé zdokonalené formy V expozícii Zemplínskeho múzea sú zachované rôzne druhy podomácky zhotoveného rybárskeho náradia, siete na nastráženie, na hádzanie z ruky, križové siete na žrdiach, podberáky, dômyselné košinové pasce, harpúny, udice, koše a celý rad ďalších pomôcok , z ktorých mnoho pochádzajú zo Senného. Lovenie 10 až 15 metrov dlhými, 1,2 m vysokými sieťami -nevodmi- v Sennom zaviedol až v tridsiatych rokoch švajčiarsky rybár od Bodenského jazera Brauharnt, ktorého sem za tým účelom povolal Gábor Sztáray. V múzeu sa nachádza aj z kmeňa stromu vydlabaný čln, aké sa podľa svedectva M. Bela používali už pred 250 rokmi. Vyrábali ich zväčša korytárski majstri z dubových, prípadne topoľových alebo vrbových kmeňov. Ešte v medzivojnovom období nášho storočia, kedy tieto rýchle, ale labilne člny, nazývané hajovy, začali vytláčať pomalšie, ale stabilnejšie pramice tzv. ladíky, vlastnila aspoň jeden čln každá rodina v Sennom. Pravda, neslúžili iba na lov rýb, ale mali širšie využitie. Počas záplav poslúžili aj na zber nakôpkovaného sena a ako dopravný prostriedok. Dubové lesy v chotári obce boli v minulosti základňou pre voľný chov ošípaných. M. Bel. nás informuje. "Všetka sláva lesov spočíva v úrode žalud'ov. Osoh z tejto ich vlastnosti majú nielen domáce stáda sviň, ale vyživujú sa tu aj cudzie, ktoré sem ľudia priháňajú, aby sa pásli." Po výrube dubín sa voľný chov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ošípaných presťahoval do gazdovských dvorov, ale v obci ešte dlho, až do roku 1975, pretrvával voľný chov husí, ktoré sa v obrovskom, takmer šesťtisícovom krdli potulovali po mokradiach až k susedným dedinám od jari do jesene. Vtedy sa vracali - každý krdlik do svojho dvora. Najchudobnejším obyvateľom obce poskytovali obživu aj močiare G. S. Ehrenheim uvádza, že tak niektorí žili po celé generácie "v blízkosti pramočiarov. Tie boli ich komorou, poskytovali stavebný materiál na ich chalúčky, kurivo a krmivo pre domáce zvieratá. Tí ľudia boli výbornými pozorovateľmi fauny, flóry a poveternostných javov. Poznali čas a miesta ťahu vtákov, vedeli ako sa k nim nepozorovane priblížiť." Svoje poznatky si odovzdávali z generácie na generáciu. V čase panských poľovačiek boli nepostrádateľnými pozorovateľmi lovcov, ich člnkármi i nosičmi. Medzi posledných z nich patrili v rokoch 1927 -44 podľa záznamov kaštieľneho denníka Juraj, Jozef, Jan a Michal Jožiovci, ale aj niekoľko ďalších. Niektorí z nich, napr. Ján Roškovský, Ján Kuchta a i. po vojne poskytovali cenné služby aj ornitológom. V 18. storočí sa medzi vlastníkami Senného objavuje barónsky rod Vécsey, ktorý obec podľa rodinnej tradície získal spolu s inými majetkami v užskej župe do dedičstva od rodu Csápy. Okolo roku 1740 časť obce patrila aj Pethóovcom. Obidva rody tu vtedy mali kaštiele, z ktorých sa zachoval iba vécejovský. Tento rod napomáhal rekatolizácii. Údajne až do roku 1718, kedy protestanti vrátili kostol katolíkom, sa v ich kaštieli konali aj katolícke bohoslužby a vo forme kaplána pretrvával farský administrátor. V roku 1718 ním bol rehoľník Klement. Rehoľníci, minoriti a františkáni tu pôsobili aj v ďalších rokoch, v dôsledku čoho s v obci zaužívalo pre kňazov oslovenie páter, používané ešte v 19. storočí, teda v čase, keď farnosť už dávno mala miestnych farárov. V roku 1749 bol r.kat. administrátorom Ladislav Viczey a po ňom opäť najmenej dvaja rehoľníci. R.kat. cirkev zaviedla po r. 1563 zoznamy krstených, sobášených a zomrelých osôb - matriky. Staršia literatúra uvádza že v Sennom sa viedli od roku 1718, dnes ich však nepoznáme. Najstaršie známe matriky sú tu z roku 1778. Š.Halás z nich pre roky 1778-1782 zistil ako krstiacich kňazov minoritu Jána Mondoviča, ktorý tu krstil popri miestnom farárovi Martinovi Leporisovi a minoritu Fr. Klemensa Krišíka(?), krstiaceho v r. 1779 popri Štefanovi Kellerčíkovi pôsobiacom tu v rokoch 1779 až 1782. Možno predpokladať, že ide o pretrvávanie väzieb rodu Vécsey na rehoľníkov z čias pred riadnym obnovením r.kat. farnosti v roku 1718. Významné postavenie v senianskej vetve rodu dosiahol barón Mikuláš Vécsey starší, ktorý zastával nejaký čas funkciu satmárskeho župana. Oženil sa s barónkou Máriou Orciovou (Orczy 1751 - 1805). V roku 1779 priviedla v Sennom na svet dcéru Juditu-Leopoldínu. Jej krstnými rodičmi sa stali gróf Ján Barkóczy a grófka Leopoldína Stárajová, čo poukazuje na dlhodobú spriaznenosť týchto rodov. Z piatich detí týchto rodičov sa v roku 1789 narodil vari najvýznamnejší člen rodu Mikuláš Vécsey mladší. Bol členom kráľovskej komory, v rokoch 1826-46 županom Satmárskej stolice, c. k. komorníkom, skutočným vnútorným tajným radcom, rytierom Radu sv. Štefana, predovšetkým však významným vodohospodárom, ktorý sa venoval budovaniu vodných diel. Zomrel v roku 1854. Neskôr zdedil panstvo Jozef Véczey, už spomínaný člen

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Spoločnosti Senné - Blatá. V roku 1861 sa oženil s Blankou Dessewffy. Krátko nato sa odsťahovali do Nyírasólódu a Budapešti. Poľovné právo na seniianskom panstve preto prepustil synom Vincenta Sztáraya Teodorovi, Ferdinandovi a Viktorovi. Začína obdobie slávnych seniianskych poľovačiek. Po smrti Jozefa V. (1902) panstvo prechádza na jeho syna Ladislava V. Ten sa častejšie zdržiaval v kaštieli a ako sme už spomínali, počas 1. svetovej vojny dal vyrúbať dubový les na Moľve. Medzitým se spomínaný Ferdinand Sztáray (1818 - 1893) bývajúcí v Trnave nad Laborcom druhýkrát oženil a vzal si Jozefovu sestru Gabrielu Vécseyovú (+ 1896). Mal s ňou päť detí, z ktorých sa Nandina vydala za budúceho veľkého milovníka tunajších poľovačiek, Františka Schytru de Ehrenheim. Najmladším synom Ferdinanda Sztáraya a Gabriely Vécseyovej bol Gabriel(1866-1941), spomínaný užhorodský župan, vášnivý poľovník a zakladateľ seniianskej zbierky trofejí. Mal sa stať dedičom obrovského majetku bezdetného Antona Sztáraya (1839-1893), ale práve kvôli seniianskej poľovačke si natoľko pohneval bohatého strýka (pra jarný lov slúk v Trnave nad Laborcom a v Sennom ho nechal samotného na poľovačke v Egypte, že ten zmenil závet a namiesto Gábora určil za dediča jeho bratranca Alexandra. Alexander Sztáray (1862 - 1948), ktorý tak nečakane prišiel k obrovskému michalovskému majetku sa oženil s Ladislavovou sestrou Pavlínou Vécseyovou, s ktorou mal štyri deti. Ladislav Vécsey pred smrťou (+ 1924), odkázal svoj rozľahlý majetok, ktorý sa po pozemkovej reforme značne zmenšil, mladšiemu z dvoch synov Alexandra a Pavlíny, Michalovi Sztárayovi (1904 - 1977). Ten v tridsiatich rokoch predal kaštieľ a záhradu svojmu staršiemu bratovi Antonovi (1902 - 1977), ktorý ho opravil a užíval až do znárodnenia v roku 1945. Od odsťahovania Jozefa Vécseyho v druhej polovici 19. storočia do roku 1945 tak seniiansky kaštieľ, v posledných desaťročiach pred znárodnením spravovaný Júliusom Bartók ktorý slúžil ako lovecký kaštieľ Ehrenheimovcov, Sztárayovcov a ich vybraných hostí. Po vrátení kostola roku 1817 katolíkom sa jeho patróni Vécseyovci postarali aj o riadny chod farnosti. Pre potreby fary vyčlenili polia a lúky v rozsahu jednej usadlosti, t.j. asi 13 ha, z ktorých časť fara neskôr odpredala občanom. Do roku 1930 hospodárili farári sami, potom dávali pôdu do prenájmu. Okrem toho do zrušenia poddanstva mali nárok na desiatok z každej poddanskej usadlosti, neskôr cirkevnú daň, tzv. rokovinu. V Sennom to boli od každej domácnosti 2 korce obilia, t.j. 50 kg farárovi (chudobnejší bez záprahu polovicu) jeden korec organistovi, pol korca čiže jednu "štvrtovku" kostolníkovi. Tým si občania hmotne zabezpečili svoju duchovnú správu. Od roku 1782 keď, prevzal skonsolidovaný farský úrad v Sennom Martin Majerčík, do roku 1990 tento úrad zastávalo ďalších 19 kňazov, mená ktorých sú starostlivo zaznamenané vo farskej kronike, vedenej Štefanom Halásom. Keď v roku 1804 vznikla Satmárska diecéza, pripadlo jej aj územie Užského arcidekanátu, dovtedy prislúchajúce biskupstvu v Jágri. V tom čase malo 10 farností, medzi nimi aj Senné s filiálkami v Palíne, Stretave, Stretavke, Iňačovciach, Rebríne, Krášku (dnes Zemplínska Široká) a Jastrabí, kde je aj filiálny kostol. V roku 1808 žilo v obci 489 r.kat. veriacich, vo filiách 903. V roku 1904 bolo v Sennom 484 rímskokatolíkov, 231 gr.katolíkov,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

2 evanjelici a.v., 11 reformovaných a 26 izraelitov. Dnes (údaj z roku 1997) žije v Sennom 662 rímskokatolíkov, 44 gréckokatolíkov, 10 pravoslávnych a 10 veriacich iných náboženstiev. Farnosť dnes patrí do dekanátu Michalovce, arcidiakonátu Zemplín, diecézy Košice. V 19. storočí sa vo farnosti uskutočnilo 6 kanonických vizitácií. Fara v 19. storočí už opäť spravovala cirkevnú školu s vlastnou budovou oproti kostolu, ktorá slúžila školským účelom do r. 1930, do zriadenia školy obecnej. V budove bola priestraná trieda, byt organistu-učiteľa, patrila k nej hospodárska budova. Najvýznamnejšou udalosťou 19. storočia v Uhorsku bolo zrušenie poddanstva. Súbor marcových konštitučných zákonov prijatých Uhorským snemom v Bratislave 15. 3. 1848 zrušil poddanské služobnosti, cirkevný desiatok a zemepanské súdnictvo. Táto zmena sa výrazne dotkla aj poddaných Senného. Právne sa stali slobodnými, do spoločného vlastníctva dostali tzv. urbársky majetok a do súkromného vlastníctva pôdu, ktorá pripadala na jednu usadlosť, čo v Sennom predstavovalo asi 13 ha. Za pôdu, lesné i pasienkové pôžitky však museli naďalej odvádzať robotu až do prijatia zákona o výkupe zmluvných poddaných a želiarov v roku 1896. Občania Senného museli okrem prác na panských pozemkoch bývalého zemepána pracovať aj pri regulácii tokov, najmä Čiernej vody. Žatva bola záležitosťou celej dediny a trvala až poldruha mesiaca. Do roku 1890 sa žalo len kosákmi, po zavedení kôš sa žatva urýchlila. Okrem sedliakov v 19. storočí v obci pracovalo aj niekoľko remeselníkov a zamestnancov. Matriky dokladajú organistu, záhradníka, stolára, kováča, murára, správcov majerov a mlynára. Vodný mlyn je doložený už k roku 1778 na jednom z ramien Uhu. Po jeho zániku (okolo r. 1880) pracoval na majeri pri Ľadovni drevený mlyn na parný pohon. Zanikol v roku 1902, keď sa jeho strojník Dúška odsťahoval do USA. V roku 1807 sa v senianskom kaštieli v rodine tamojšieho zamestnanca narodil Augustín Roškovani (6. 12.), vari najvýznamnejšia osobnosť Senného. V Pešti získal tituly ThDr. a PhDr. V roku 1851 sa stal vacovským a nitrianskym biskupom. Je autorom rozsiahlej teologickej literatúry. Zomrel 27. 2. 1892. Je pochovaný v krypte nitrianskej katedrály. V 19. storočí sa Senné vyvíjalo ako hromadná cestná dedina. Už sme sa zmienili o domoch komenciášov, stavaných pre najchudobnejších. Gazdovské domy boli o niečo priestrannejšie. Mali obdĺžnikový pôdorys situovaný dlhšou stranou od cesty do dvora, pričom okná izby boli obrátené na cestu. Vchod z dvora viedol do predsieni. Odtiaľ sa dverami vpravo vchádzalo do parádnejšej prednej, vľavo do zadnej izby, za ktorou nasledovala podpivničená komora. Na konci k humnu boli umiestnené stajne a chlievy. Základným stavebným materiálom bola hlina, ktorou vypínali trámovú konštrukciu stien vo forme nepálených tehál, vymazávali udupanú dlážku a pokrývali povalu. Nepálené tehly " valky" až začiatkom 20. storočia postupne vytlačali tehly pálené. Chudobnejšie domy mali iba jednu obývaciu miestnosť - prednú. Predný múr a múr do dvora boli spevnené podstienkom, tu nazývaným duhol. Druhú vlnu vysťahovalectva najmä do USA zaznamenala obec v rokoch 1910 - 1930 v dvadsiatom storočí. Súvisela najmä s túžbou mladších občanov zarobiť si peniaze na kúpu pozemkov. Preto sa značná časť tých, ktorí odišli hľadať prácu za oceán, po čase vrátila. Počas pozemkovej reformy po roku

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

1921 boli grófske majetky okrem kaštieľa, záhrady a vrbového lesa na Bradliskách postupne rozpredané. Cena bola pomerne vysoká, okolo 7 000 korún za jutro (0,575 ha), ktorú si bývalý gróf zabezpečil tým, že parceláciu neuskutočnil v prvom termíne, kým sa cena zo zákona pohybovala okolo 800 korún za jutro, ale až po piatich rokoch. Väčšina mladých gazdovstiev bola preto od začiatku zaťažená vysokými hypotékami, čo malo neblahý dopad najmä v rokoch hospodárskej krízy po roku 1929. Práca na gazdovstvách bola ťažká a výsledok neistý, ustavične ohrozovaný vrtochmi počasia. Prenikanie technických vymožeností, ktoré by uľahčovali namáhavú ručnú prácu poľnohospodárov bolo len veľmi pozvoľné. Krátko pred 1. svetovou vojnou sa objavila prvá mláťačka na parný pohon. Prvý traktor až okolo roku 1940. Prvá kosačka ťahaná koňmi pracovala na majeri už po 1. svetovej vojne, ale prví dvaja gazdovia si mohli konské kosačky zadovážiť až v roku 1942. Vtedy sa v obci objavili aj prvé hrabačky a sejačky ťahané koňmi. Na ilustráciu ešte uvedme, že prvé dve rádia na batériu sa objavili v obci okolo roku 1938, prvý bicykel v r. 1921 a ešte v roku 1932 bicykle vlastnilo iba 6 šťastlivcov, prvý motocykel a prvé osobné auto si zakúpili občania v roku 1934. Pohnuté obdobie 2. svet. vojny sa aj v Sennom ohlásilo mobilizáciou v septembri 1938. krátko po vyhlásení Slovenského štátu v marci 1939 sa obec dostala do ohrozenia, keď počas tzv. malej vojny maďarské vojsko zaútočilo na náš mladý štát. Susedné obce Blatná Polianka, Bežovce a Vysoká nad Uhom sa dostali pod maďarskú okupačnú správu. Senné na niekoľko dní obsadili dobrovoľnícke slovenské jednotky, v blízkosti obce došlo k prestrelkám a nad Senným k vzdušným súbojom, počas ktorých bolo jedno slovenské lietadlo poškodené tak, že muselo núdzovo pristáť pri osade Hrabov. Letec sa zachránil v obci, lietadlo Maďari odtiahli. Po skončení incidentu sa hranica s Maďarskom priblížila na 2 km od obce. Roky 1940 -1942 sú poznamenané nedostatkom základných potrieb a potravín. Sú to roky neúrody, navyše v roku 1940 v obci uhynulo okolo 600 kráv. Podľa záznamu vd. p. Biloveského v cirkevnej kronike z roku 1942 " Niet nieže chleba, ale ani zemiakov. Sú domácnosti, kde od Vianoc 1941 už pol roka chleba nevideli. Z fazule, kukurice pečie sa chlieb." Za kilogram múky sa platilo až 30 Ks. Mlelo sa iba na mlecie povolenie, štát zaviedol prídely múky v množstve 5 kg mesačne na osobu, pri mláťačkách boli ustanovení revízori. V tom roku deportovali z obce štyri židovské rodiny. V roku 1943 sa hospodárska situácia a vďaka dobrej úrode zlepšila. Dramatickým bol rok 1944 . Približovanie frontu signalizovalo už 20. augusta prvé bombardovanie, našťastie bomby nespadli na obec, ale na lúky. Ľudia si prezieravo začali kopať v poliach asi 2 km od okraja obce bunkre. Po nociach sa v obci objavovali partizáni skupiny Kriváň kvôli zásobovaniu. 28. októbra obec obsadila asi 150-členná skupina maďarských honvédov, ktorú o niekoľko dní vystriedali nemecké jednotky premiešané s ukrajinskými dobrovoľníkmi. Budujú popri obci obrannú zákopovú líniu, pričom na práce nasadzujú mužov z dediny. Je to životu nebezpečné, lebo zo vzduchu často neočakávane útočia sovietske stíhačky. Dňa 6. novembra 1944 prichádza do obce nemecké frontové vojsko s ťažkou technikou. Napriek nariadeniu úradov o evakuácii nik z občanov neodchádza. Ľudia sa

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ukrývajú v pripravených bunkroch , v ktorých niektorí prežili až 5 týždňov. Nemci zrekvírovali asi 120 kráv, 200 q obilia, ošípané, hydinu a každú poživenu, na ktorú prišli. Mužov prinútili vyorávať brázdy na lúkách nezaplavených povodňou, ktorá stúpala od konca októbra, ako opatrenie proti pristavaniu sov. lietadiel. 23.novembra zriadili pozorovateľňu a guľometné hniezdo vo veži kostola. Nasledujúceho dňa na gumových člnoch zachraňujú príslušníkov svojich jednotiek , ktoré sa dostali do obkľúčenia severne od Senného. V ten deň sa obec dostala do priamej frontovej línie. Prudké boje pokračujú aj 25. novembra. Dramatickú situáciu podrobne popisuje obecná kronika a cirkevná kronika vd. p. Biloveského. V priebehu dňa počas bojov granát usmrtil miestneho občana Juraja Šamudovského, padlo 7 nemeckých vojakov a 11 sovietskych, z ktorých sa 9 utopili. Dvoch, ktorým sa podarilo priplávať až k okraju obce, nemeckí vojaci surovo usmrtili. Vo večerných hodinách pod tlakom 11. a 107 gardového streleckého zboru od Sobraniec a severnej skupiny sovietskych vojsk od južných úbočí Vihorlatu v súčinnosti 18. armády gen.Gastiloviča a 1 .gardovej armády gen. A. A. Grécka sa nemecké jednotky skupiny Heinricha z obce stiahli. 26. novembra 1944 sa na okraji dediny objavila prvá sovietska hliadka a nasledujúceho dňa, keď sa zo zákopov vracali aj domáci obyvatelia, do obce prichádzajú sovietski vojaci. V nasledujúcich dňoch tí občania, ktorým ostali ťažné zvieratá, vozia kameň z hroblí, pôvodne pripravený na opravu cesty ku Traganovu, kde Sovieti budovali poľné letisko. 12 mladých Seňanov sa prihlásilo do Čsl. armády. V bojoch na strednom Slovensku z nich Ján Bandura padol, dvaja utrpeli zranenia. Jeden miestny občan zahynul po výbuchu míny. Po oslobodení nastáva pomerne dlhé obdobie spamätávania z vojnových strát. Roky 1945 - 47 sú opäť poznamenané nedostatkom základných potrieb, stavebného materiálu, potravín. Nadalej platí lístkový prídelový systém. Viacerí občania skúšajú šťastie na čiernom trhu. S domácim tabakom cestujú až do Čiech. V roku 1948 nastáva politický zlom, po ktorom život v obci nadobúda opäť nové dimenzie.

2.4 SYMBOLY OBCE

Obec Senné používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Senné, vlajka obce Senné, pečať obce Senné. Erb obce Senné a vlajka obce Senné sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou S-164/98.

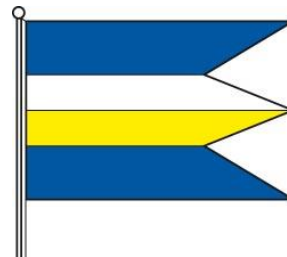
Erb obce Senné tvorí v modrom štíte hore zlatý latinský kríž a strieborný kalich so zlatým nodusom, pod nimi položená obrátená zlatá vavrínová vetvička so striebornými plodmi a dolu položená strieborná zlatoplutvá a zlatochvostá ryba.



Obrázok 2 Erb obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Vlajka obce Senné pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/3 modrá, 1/6 biela, 1/6 žltá, 1/3 modrá. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.



Obrázok 3 Vlajka obce

2.5 ZAČLENENIE OBCE DO MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A MIKROREGIÓNU

Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.⁶ Obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.⁷

Obec Senné je partnerom Miestnej akčnej skupiny Medzi riekami, ktorej partnermi sú aj ďalšie obce a zástupcovia súkromného a občianskeho sektora. Miestna akčná skupina funguje na princípoch spájania aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka (Leader) a spolupracuje na rozvoji svojho územia a získavaní finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej Únie a z národných programov. Cieľom princípu Leader je podpora obyvateľov vidieka, aby na základe vzájomnej spolupráce rozhodovali o svojej budúcnosti, aby rozmýšľali nad potenciálom a smerovaním rozvoja oblastí, v ktorých žijú, a aby spoločne realizovali rozvojové stratégie.

Obec Senné je zároveň jedným z členov mikroregiónu Čierna Voda - Uh. Hlavným cieľom mikroregiónu je rozvoj územnej samosprávy, príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj územných samospráv združených v rámci mikroregiónu. Členmi mikroregiónu sú aj obce: Palín, Zemplínska Široká, Stretavka, Stretava, Jastrabie pri Michalovciach, Bajany, Čečehov, Iňačovce, Vysoká nad Uhom, Pavlovce nad Uhom.

⁶ § 1 odsek 3 zákona o obecnom zriadení

⁷ § 20 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCE A VYUŽITIE KRAJINY

Katastrálne územie obce sa nachádza v nadmorskej výške 101m n. m. Chotár obce leží v krajinnom podcelku Východoslovenskej nížiny nazvanom Senianska mokraď, ktorá má rovinatý ráz s nepatrnými rozdielmi v úrovni reliéfu a miernymi vyvýšeninami, ktoré nadobúdali význam pri záplavách, ako útočiska drobnej zveri. Severozápadná časť územia obce je rovina s čiastočne sprašovými pôdami, východnú a južnú časť tvorí nevýrazná Senianska zníženina v zaplavovanom území Čiernej vody. Množstvo menších mokradí v podcelku Senianskej mokrade vyplňali močiarne usadeniny a slatiny. Aj chotár obce Senné, rozprestierajúci sa po oboch stranách Čiernej vody, bol až do vodohospodárskych úprav obhospodarovaný väčšinou lúčno - pasienkarským spôsobom. Celá zníženina bola pravidelne na jar v dôsledku topenia snehov, v jeseni v dôsledku dažďov a nepravidelne po každých dlhšie trvajúcich lejakoch zaplavovaná. Až po druhej svetovej vojne vznikol projekt na úpravu Východoslovenskej nížiny a poslednými úpravami bol chotár úplne odlesnený a zanikli povodne.

V obci je bohatý potenciál poľnohospodárskych pozemkov, tvoria takmer 90 % územia obce a prevládajú trvalo trávnaté porasty. Spôsob využitia ornej pôdy je viazaný na klimatické podmienky a pôdne typy danej oblasti. Poľnohospodárska výroba sa zameriava hlavne na rastlinnú výrobu, ale aj živočíšnu výrobu, chov hovädzieho dobytku. Územie obce patrí do krmovinárskej výrobnjej oblasti. Hlavné plodiny, ktoré sa tu pestujú sú obilniny, kukurica, krmoviny. Nezanedbateľnú časť územia obce tvoria rybníky, ktoré patria do Národnej prírodnej rezervácie. Podrobný prehľad využívania pozemkov v katastrálnom území obce je uvedený v tabuľkách.

Tabuľka: Využívanie pozemkov v katastrálnom území obce

POZEMKY	POENO- HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
	1 706,09	0	98,09	66,18	54,47	1 924,83
% k ploche celkom	88,63	0	5,10	3,44	2,83	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Senné, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskych pozemkov v katastrálnom území obce

POĽNOHOSPODÁRSKE POZEMKY	ORNÁ PÔDA	TRVALO TRÁVNATÉ PORASTY	OVOCNÉ SADY	ZÁHRADY	VINICE	CELKOM
	492,15	1 178,26	1,28	34,4	0	1 706,09
% k ploche celkom	28,85	69,06	0,07	2,02	0	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obec Senné, 2022

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania Programu rozvoja obce. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období v poslednej takmer dekáde rokov kolíše, čo vypovedá o primerane stabilizovanom demografickom vývoji obce. Stagnujúci demografický vývoj je ovplyvnený podmienkami pre život v obci. Obec má záujem vytvárať podmienky pre individuálnu výstavbu domov, ale zabezpečenie zázemia služieb potrebných pre život najmä mladých rodín v obci je nepostačujúci. Stagnujúci demografický vývoj môže z dlhodobého hľadiska znamenať aj postupnú stratu možností rozvoja obce. Limitujúcim faktorom pozitívneho demografického vývoja v obci je ponuka práce na pracovnom trhu v obci a v jej blízkom okolí. Kľúčovými nástrojmi obce pre udržateľnosť pozitívneho demografického vývoja je zabezpečovanie a rozvoj všetkých samosprávnych úloh.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obci

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
749	732	741	735	748	730	736	742	755

Zdroj: obec Senné, 2022, stav k 31. 12. 2021

V obci žijú len obyvatelia slovenskej národnosti.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obci je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obci dosahuje hodnotu 0,786. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obci vypovedá o dlhodobo stabilizovanom stave vývoja populácie v obci, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

0 – 14 ROKOV	14 – 30 ROKOV	30 – 65 ROKOV	VIAC AKO 65 ROKOV
126	153	377	99

Zdroj: obec Senné, 2022, stav k 31. 12. 2021

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku s učňovským vzdelaním bez maturity a so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Početná je aj skupina obyvateľov so všeobecným stredným vzdelaním. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

Tabuľka: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v obci

BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ VZDELANIE	UČŇOVSKÉ VZDELANIE BEZ MATUREITY	STREDNÉ ODBORNÉ S MATUREITOU	VŠEOBECNÉ STREDNÉ, GYMNÁZIUM	VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELANIE SPOLU
41	53	198	123	81	53

Zdroj: obec Senné, 2022

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obec Senné sa nachádza v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Michalovce, v ktorom sa obec Senné nachádza je v súlade

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2018 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obce v produktívnom veku aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných postupne klesá. Pokles nezamestnanosti je aj v dôsledku pomerne vysokého počtu obyvateľov v produktívnom veku, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialenejších regiónov Slovenska a do zahraničia. Aktuálne za prácou odchádza približne 30 obyvateľov do vzdialenejších regiónov a približne 180 obyvateľov do Veľkej Británie, USA, Rakúska a do Nemecka. Obyvatelia, ktorí si našli svoje uplatnenie v obci a v blízkom okolí na denné dochádzanie sa uplatňujú najmä vo výrobných podnikoch a vo finančnej sfére.

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov obec využíva projekty pre malé obecné služby, v prípade možností aj projekty pre absolventskú prax. Aktuálne obec poskytuje možnosť aktivačných prác dvanástim uchádzačom o zamestnanie.

Tabuľka: Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci

OBEC	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	41	52	40	39	24	19
Počet dlhodobo nezamestnaných	32	41	30	32	22	15
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	31	28	35	25	20	12

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Senné, 2022

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v obci a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obce aj záujem obce zabezpečiť, alebo podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obci. Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby v súlade s územným plánom obce, investície obce do infraštruktúry a záujem obce o zabezpečenie sociálneho bývania – to sú nástroje obce a jej orgánov pre podporu pozitívneho demografického vývoja obyvateľov v obci a motivácie najmä mladých rodín nevystáňovať sa z obce. Obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu domov. Jednou z možností je rozšírenie zastavanej časti obce o ďalšie ulice a výstavba kompletnej technickej infraštruktúry, potrebnej pre výstavbu nových rodinných domov.

Obyvatelia obce žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, 15 domov je neobývaných. Obec nemá obecné nájomné byty. V budúcnosti obec zväží výstavbu nájomných bytov bežného štandardu, alebo nízkeho štandardu na sociálne bývanie, v rámci podpory najmä mladých rodín.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obci

DOMY			BYTY	
OBYVANÉ DOMY	NEOBYVANÉ DOMY	PRECHODNE OBYVANÉ DOMY	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNÍCTVE OBCE	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE
217	15	0	0	

Zdroj: obec Senné, 2022

Napriek priaznivým podmienkam pre individuálnu výstavbu sa najviac domov postavilo v obci do roku 1970.

Tabuľka: Vek domového a bytového fondu v obci

	POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2007	2008 - 2021
POČET SPOLU	6	126	52	40	8

Zdroj: obec Senné, 2022

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obci Senné sa nenachádza žiadne zdravotné stredisko, ani ambulancia všeobecného lekára pre dospelých alebo pediatra. Najbližšie ambulancie všeobecných lekárov a pediatrov nachádzajú v obci Palín aj v obci Pavlovce nad Uhom. Ďalšie odborné ambulancie, vrátane stomatologickej ambulancie sa pre obyvateľov obce nachádzajú v meste Michalovce. V prípade potreby urgentnej pomoci, alebo v prípade vážnejších zdravotných problémov obyvatelia obce využívajú najbližšiu nemocnicu, ktorá sa nachádza v meste Michalovce. Podobne v meste Michalovce je aj lekáreň.

Obec Senné neposkytuje pre obyvateľov obce žiadne terénne, ambulantné ani pobytové sociálne služby. V rámci sociálnej pomoci obec poskytuje základné sociálne poradenstvo, zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁸ a pravidelne monitoruje potrebu sociálnej pomoci v obci tak, aby sa z dlhodobého hľadiska

⁸ najmä zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

pripravila na poskytovanie vybraných sociálnych služieb podľa potreby. Pre zabezpečenie sociálnej starostlivosti obec prijala Komunitný plán sociálnych služieb obce Senné.

Vo vzťahu k svojim obyvateľom obec využíva inštitúty a nástroje v rámci kompetencií územnej samosprávy a adresne poskytuje vybrané benefity sociálneho alebo finančného charakteru. Najčastejším benefitom je poskytovanie príspevku na obed poberateľom dôchodkov, alebo donáška jedného teplého jedla počas pracovných dní.

Obec má jedno pohrebisko, v areáli pohrebiska je vybudovaný Dom smútku s vlastným chladiacim zariadením.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obci je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru v jednej predajni aj predaj ovocia a zeleniny. Sortiment tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do mesta Michalovce. Obyvatelia obce majú k dispozícii dve pohostinstvá. V obci sa nenachádza bankomat, ani poštový úrad.

6. ŠKOLSTVO

Obec nie je zriaďovateľom materskej školy, ani základnej školy. Povinné predprimárne vzdelávanie a povinnú školskú dochádzku si deti a žiaci plnia v obci Palín, Zemplínska Široká alebo v meste Michalovce.

7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCE

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCE

Obec Senné je subjektom verejnej správy.⁹ Finančné prostriedky, s ktorými hospodári obec sú verejnými prostriedkami.¹⁰ Verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie.

⁹ § 3 odseky 1, 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Od kondície a rozpočtovej zodpovednosti obce v priamo úmernej miere závisí schopnosť obce pripraviť projekty, štúdie, projektové dokumentácie, následne pripraviť žiadosti pre získanie nenávratných finančných prostriedkov a v neposlednom rade aj schopnosť obce schválené projekty realizovať. Obec Senné zodpovedne pristupuje k tvorbe svojho rozpočtu, viacročného rozpočtu aj k jeho čerpaniu. Rozpočet obce neobsahuje zámery a ciele, ktoré bude obec realizovať z výdavkov rozpočtu obce (program obce).

Silným nástrojom rozpočtovej disciplíny je zavedený systém finančnej kontroly, najmä základná finančná kontrola a administratívna finančná kontrola. Obec má primerané úverové zaťaženie.

V majetku obce sa nachádzajú nehnuteľnosti: miestne cesty v dĺžke 7 km, budova obecného úradu obce, budova kultúrneho domu, budova bývalej sušiarne a budova domu smútku. Obec Senné nie je zriaďovateľom žiadnej rozpočtovej, ani príspevkovej organizácie, žiaden majetok obce nie je v správe. Majetok obce nie je založený ani v žiadnej obchodnej spoločnosti.

Tabuľka: Základný rozpočtový vývoj obce

	2019	2020	2021
VÝVOJ PRÍJMOV			
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	30960	37820	37750
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	2995	1580	5540
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	41382	34390	31800
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	163825	192850	41730
ÚVERY Z BÁNK	19136	11372	3608
VLASTNÝ VÝKON	295615	212320	224470
PRENESENÝ VÝKON	36091	2271	12337
ZÁVÄZKY	14261	16594	13261
OSTATNÉ	0	0	0

Uvedené v €.

Zdroj: obec Senné, 2022

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Obec vo svojej činnosti zabezpečuje originálne – samosprávne kompetencie, aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám, ako aj program vzájomného prepojenia informácií verejnej správy vyžaduje kvalitné technické zázemie. Obec je zapojená do DEUS - DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska. DEUS vybudoval a prevádzkuje systém pre elektronizáciu agendy miest a obcí Dátové centrum obcí a miest (DCOM). Obec Senné má pre výkon svojich kompetencií technické a softwarové zázemie aktuálne postačujúce. S postupným rozširovaním požiadaviek na

¹⁰ § 2 písmeno a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

prepojenie verejnej správy bude v podmienkach obce potrebné zohľadniť pravidelnú aktualizáciu softwarového aj hardwarového vybavenia obecného úradu.

Pre zabezpečovanie malých obecných služieb nemá obec dostatočné technické a technologické vybavenie. Obci chýba najmä technické zázemie pre udržiavanie miestnych ciest a verejného priestranstva.

Výkonným zázemím obce a jej orgánov - starostu obce a obecného zastupiteľstva obce je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a komplexnú komunikáciu s občanmi. Obec zamestnáva štyroch zamestnancov len na pracovisku obecného úradu. Starosta obce neustále dbá o zabezpečenie pravidelného vzdelávania zamestnancov obce v súvislosti s implementáciou aktuálnej legislatívy aj v súvislosti v rozvojom informačných technológií a využívania elektronických služieb verejnej správy. Obec je jedným z účastníkov zmluvy o zriadení Spoločného obecného úradu so sídlom v meste Michalovce.

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obec nemá dostatočne vybudovanú a dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Na území obce je vybudovaný skupinový vodovod. Na tento systém zásobovania sú napojené takmer všetky nehnuteľnosti v obci. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obci.

V roku 1999 bola ukončená výstavba plynofikácie. Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obce došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obce je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

System likvidácie odpadových vôd v obci je nevyhovujúci. Chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistička odpadových vôd. Splaškové odpadové vody v obci sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže často dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

životného prostredia. Nemalým problémom je aj zamedzenie vypúšťania časti splaškových odpadových vôd do cestných rigolov zaústených do povrchových tokov.

V obci nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je hlavne cez mobilných operátorov.

Obec má vybudované verejné osvetlenie, ktoré je čiastočne zrekonštruované. Je potrebná jeho modernizácia zodpovedajúca súčasným potrebám a podmienkam energetickej úspornosti. Obecný rozhlas je zastaralý a vyžaduje investície do svojej modernizácie. Obec má čiastočne vybudovaný kamerový systém v zastavanej časti obce, potrebné je jeho rozšírenie aj na ostatné časti a do priestorov pohrebiska. Vybudovanie kamerového systému zvýšilo bezpečnosť obyvateľov.

Tabuľka: Technická infraštruktúra v obci

PLYNOVOD	VODOVOD	KANALIZÁCIA	ČOV	OBCNÝ ROZHLAS	VEREJNÉ OSVETLENIE
áno	áno	nie	nie	áno	áno

Zdroj: obec Senné, 2022

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Na území obce vzniká komunálny odpad, hlavne zmesový odpad a biologický odpad. Obec Senné zabezpečuje zber zmiešaného komunálneho odpadu aj triedených zložiek, v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V obci je separovaný zber odpadu z obalov a odpadu z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi zo skla, z plastu, z papiera, z kovu aj z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, ďalej zber jedlých olejov a tukov, objemného odpadu, odpadu s obsahom škodlivých látok, drobného stavebného odpadu aj biologicky rozložiteľného

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

odpadu zo záhrad a parkov. Obec zároveň umožňuje zber elektroodpadu a použitých prenosných batérií a akumulátorov a automobilových batérií a akumulátorov. Obec na území obce nezabezpečuje triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností, ale umožňuje pôvodcom biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností vlastné kompostovanie. Dôvodom nezavedenia triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností je uplatnenie výnimky.¹¹ Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom zmluvných partnerov obce. Pre zvýšenie miery triedenia komunálnych odpadov obec využíva a zavádza legislatívne nástroje tak, aby boli obyvatelia obce motivovaní k zvýšeniu miery separovania a zároveň aby bol výber poplatkov za komunálne odpady postačujúci pre úhradu nakladania s odpadom a zabezpečenie jeho vývozu.

V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad, ani zberný dvor. Obec podporí výstavbu a prevádzku kompostoviska aj zberného dvora. Pre zber a spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov, najmä trávy a konárov obci chýba mulčovač a štiepkovač.

Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik malých nepovolených skládok, nakoľko časti obyvateľov ešte chýba dostatočná ekologická zodpovednosť. Obec dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne enviromentálne záťaž.

8.3 DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA

V obci Senné je dlhoročná tradícia Dobrovoľného hasičského zboru. Dobrovoľný hasičský zbor má desať členov a je zameraný na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečuje protipožiarne prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obci. Aktívne sa zapája do protipovodňových akcií aj do aktivít v súvislosti s pandemickou situáciou. V obci sa nachádza požiarne zbrojnica, ktorá je schátralá, obec pripravuje zmenu jej účelového určenia. Dobrovoľný hasičský zbor bol Ministerstvom vnútra SR vybavený repasovanou technikou aj protipovodňovým vozíkom.

¹¹ § 81 odsek 21 písmeno b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

9. KULTÚRA A ŠPORT

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obec využíva Kultúrny dom. Kultúrny dom je po rekonštrukcii, najmä z hľadiska minimalizácie tepelných únikov. Rekonštrukciou prešla aj strecha a okná Kultúrneho domu, modernizovaná bola elektroinštalácia a ostatné rozvody médií, sociálne zariadenia aj vybavenie kuchyne. Potrebná je prestavba poschodia budovy Kultúrneho domu na ubytovacie priestory.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obec každoročne organizuje Dni obce Senné, Deň detí, Deň matiek, Deň úcty k starším, vianočné posedenia a ďalšie príležitostné podujatia.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko, detské ihrisko, tenisové ihrisko a senior fit park. Aj napriek týmto možnostiam občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a rodiny.

Centrum obce tvorí parčík s lavičkami. Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami, či do fitness centra majú možnosť obyvatelia dochádzať hlavne do mesta Michalovce.

Tabuľka: Prehľad kultúrnych a športových možností v obci

KULTÚRNY DOM	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	INÉ
áno	áno	áno	nie	nie	áno	

Zdroj: obec Senné, 2022

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obec Senné má ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Programu rozvoja obce. V súčasnej dobe je pripravená projektová dokumentácia na Komunitné centrum a je ukončené verejné obstarávanie na projektovú dokumentáciu na výstavbu kanalizácie.

Ostatné projekty bude obec pripravovať po schválení Programu rozvoja obce v nadväznosti na časovú os jeho plnenia a v súlade s prípravou žiadostí o nenávratné zdroje financovania.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCE

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných najmenej šesť rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obce. Pre potreby spracovania Programu rozvoja obce boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti: geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport. Spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj prehľadné tabuľky.

Medzi silné stránky obce patrí početné zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, prevaha obyvateľov so vzdelaním pre potreby trhu práce, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvilifikovať. Silné stránky obce možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre rozvoj obce.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť hlavne nedostatočnú podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok vlastných finančných možností obce pre väčšie rozvojové investície a aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obce je v SWOT.

Tabuľka: Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Oblasť dát /téma	Zdroj dát
Geografia	obec	Služby	obec
Demografia	obec	Školstvo	obec
Vzdelanosť	obec	Ekonomika	obec
Zamestnanosť	obec	Technická infraštruktúra	obec
Domový fond	obec	Kultúra, šport	obec

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCE

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCI

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OBCI

Po prechode slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa prejavili zmeny na trhu práce. Trh práce významne ovplyvňuje nerovnomerný rozvoj jednotlivých regiónov v rámci Slovenska. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti, najmä v regiónoch, kde je záujem investorov z rôznych dôvodov nízky. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom. Jej dôsledkom je nútená pravidelná a dlhodobá migrácia za prácou do vzdialenejších regiónov aj do zahraničia.

Obec Senné patrí medzi obce s postupne klesajúcou mierou nezamestnanosti. Dôvodom postupného poklesu miery nezamestnanosti je pomerne vysoký počet obyvateľov obce a produktívnom veku, ktorí za prácou odchádzajú do vzdialenejších regiónov a do zahraničia. K miere nezamestnanosti prispieva aj nezamestnateľnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov.

Územie obce Senné podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v meste Michalovce, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

Okrem najväčších zamestnávateľov v regióne pôsobia v obci a jej okolí aj menší podnikatelia a samostatne hospodáriaci roľníci. Menší podnikatelia zamestnávajú najviac päť zamestnancov.

Tabuľka: Typy podnikateľských subjektov v obci

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	POČET
Podnikatelia – fyzické osoby	3
Samostatne hospodáriaci roľníci	6
Podnikatelia – právnické osoby	2

Zdroj: obec Senné, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Dominantným podnikateľským odvetvím je stavebníctvo, poľnohospodárstvo a služby. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v obci a regióne patria podniky ľahkého priemyslu, obchod a komerčné služby a verejná správa, najmä úrad v rámci štátnej správy a územnej samosprávy, školstvo a zdravotníctvo.

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCI

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obci a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obce Senné nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obec činnosť spolkov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

podporuje finančne podľa možností rozpočtu obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne. Tradičná spolková činnosť v obci je aktuálne prerušená, v obci nie je aktívny žiaden spolok.

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez katastrálne územie obce Senné prechádza cesta III/3771, ktorá je zachádzkou z hlavného smeru spájajúceho mesto Michalovce a mesto Veľké Kapušany. Dopravná obslužnosť verejnou autobusovou dopravou je pre obyvateľov obce postačujúca, v smere do mesta Michalovce premáva verejná autobusová doprava v primeraných intervaloch počas pracovných dní, aj počas dní pracovného pokoja.

Katastrálnym územím obce neprechádza žiadna železničná trať, vlaková zástavka sa nachádza v meste Michalovce.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obce.

15.1 OVZDUŠIE A HLUK

V katastrálnom území obce Senné sa nenachádzajú veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, čo pozitívne vplýva na kvalitu ovzdušia. Lokálne je ovzdušie znečistené len výfukovými plynmi cestnej dopravy a spaľovaní tuhého paliva v intraviláne obce v domácnostiach, ktoré prechodne využívajú tuhé palivá na vykurovanie. Znečistenie ovzdušia malými znečisťovateľmi bolo čiastočne odstránené plynofikáciou obce. Obec zatiaľ centrálnne nevyužíva žiadne alternatívne zdroje energie, v obci alternatívne zdroje energie individuálne využívajú niektorí obyvatelia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Zaťaženosť prostredia hlukom v obci je malá. Hluk vzniká hlavne z automobilovej dopravy na ceste III. triedy a miestnych komunikáciách, keďže obec Senné nemá priemyselné prevádzky.

15.2 PÔDA

V katastri obce Senné sa nenachádzajú žiadne významné zdroje znečistenia životného prostredia, je možné predpokladať, že pôdy sú tu málo znečistené, bez ťažkých kovov. Jediným znečisťovateľom sú zastaralé septiky. V súvislosti s hospodárením na pôde sú stresovým faktorom poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vybudované na pôde koncom 20. storočia. Ich realizáciou došlo na mnohých miestach k zmene pôvodných rastlinných spoločenstiev.

Kvalita pôdy je ovplyvnená poľnohospodárskou výrobou, aplikáciou hnojív a pesticídov v procese výroby.

15.3 VODNÉ PLOCHY

V katastrálnom území obce Senné, Iňačovce a Blatná Polianka bola vybudovaná sústava rybníkov s rozlohou 700 ha, z ktorých najväčší o rozlohe 213 ha bol 27. 5. 1974 vyhlásený za Štátnu prírodnú rezerváciu Senné - Rybníky, za účelom ochrany vzácnych biocenóz a vodného vtáctva na vedecko-výskumné, kultúrno-výchovné a náučné ciele. V súčasnosti sú Senné rybníky ustanovené za národnú prírodnú rezerváciu, ktorá predstavuje mimoriadne cenné a významné územie z dôvodu výskytu vodného a pri vode žijúceho vtáctva a jedinečnú oddychovú lokalitu na jarnom a jesennom migračnom ťahu.

Po vybudovaní rybníčnej sústavy v Iňačovciach, pozostávajúcej z 28 hospodárskych rybníkov sa rybníkárstvo stalo dominantným prvkom v tejto oblasti. Hlavnými chovanými druhmi rýb sú kapor, amur, tolstolobik, sumec, štika a iné. Vo vyčlenených rybníkoch si prídu na svoje aj milovníci športového a rekreačného rybolovu.

V katastri obce Senné sa nenachádza žiadny významný priemyselný zdroj znečistenia vôd. Znečistenie povrchových vôd v katastrálnom území negatívne ovplyvňuje absencia splaškovej kanalizácie. Znečistenie vôd sa prejavuje najmä vypúšťaním odpadových vôd z obytných budov do potoka ako aj znečistením tuhým komunálnym odpadom a splaškovými vodami. Celá hydrografická sústava patrí do Povodia Bodrogu. Obec Senné patrí medzi záplavové územia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

15.4 PRÍRODA A KRAJINA

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku Úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Katastrálne územie obce Senné zasahuje do Chráneného vtáčieho územia a do Národnej prírodnej rezervácie Senné – rybníky.

Národná prírodná rezervácia Senné rybníky, tzv. senianska depresia je jednou z najvýznamnejších ornitologických lokalít v strednej Európe. Zahŕňa v sebe Národnú prírodnú rezerváciu, sústavu chovných rybníkov a okolité lúky. Podľa výskumov cez ňu tiahne cca 160 druhov a na nej hniezdi vyše 50 druhov vtáctva. Svojím vedeckým a ochranárskym významom nadobudla medzinárodný charakter. Bohatstvo druhového výskytu vtákov dalo podnet na zaradenie tejto lokality medzi významné vtáčie územia (IBA - Important Bird's Areas) a v roku 1990 aj medzi Ramsarské lokality. Má zvláštny význam pre zachovanie genetickej a ekologickej diverzity územia vzhľadom na kvalitu jej fauny (avifauny) a pravidelne sa v nej vyskytujú značné počty jedincov rôznych druhov vodných vtákov indikujúcich význam mokrade. Je to jedna z najvýznamnejších hniezdnych lokalít a migračných zastávok vzácných, ohrozených a zraniteľných vodných vtákov na Slovensku. Územie je chránené ako národná prírodná rezervácia a jej ochranné pásmo.

Popri desiatkach párov kačice divej hniezdia v NPR Senné - rybníky početné populácie potápky chochlatej a chochlačky vrkočatej. Vtáčie ostrovy obýva kolónia kormorána veľkého a čajky bielohlavej, podmáčavé vrbové porasty skrývajú hniezdnu kolóniu chavkoša nočného, volavky popolavej, beluše malej a porasty vodnej vegetácie sú domovom čoríkov bahenných a chriašteľov vodných.

Stromy a väčšie kroviny na hrádzach využíva na hniezdenie kúdelníčka lužná a takmer pri každej návšteve lokality je možné vidieť ako modrý blesk preletieť rybárka obyčajného. Počas jarného a jesenného ťahu sa rezervácia stáva odpočinkovou zastávkou pre stovky potápok, volaviek, kačíc, husí a čajok, ktoré z vodnej hladiny z času na čas zdvihne len silueta orliaka morského. Rybníky s otvorenou vodnou hladinou bez vegetácie sú po celý rok miestom odpočinku a zberu potravy pre desiatky potápok, kormoránov, kačíc, čajok a čoríkov.

Vodnou vegetáciou porastené rybníky obľubuje na hniezdenie zriedkavá potápka červenooká, labuť veľká, lyska čierna či neúnavní letci čoríky bahenné a čierne. Rybníky čiastočne alebo úplne zarastené trstinami sú okrem množstva spevavcov (trsteniariky, svrčiaky, strnádky

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

trstinové, fúzatky) hniezdiskom bučiaka veľkého, bučiačika obyčajného, kolónií beluše veľkej volavky purpurovej a lyžiara obyčajného, globálne ohrozenej chochlačky bielookej, početnej kane močiarnej a skryto žijúceho chriašť a malého.

Počas tzv. letnenia rybníkov a po ich výlove sa rybníky bez vody stávajú hniezdiskom šabliarky modronohej, cíbika chochlatého a kulíka riečného. Predovšetkým sú však oddychovým miestom pre desiatky beluší a bocianov či stovky tiahnúcich kačíc, čajok a bahniakov, ktoré z času na čas pritiahnu pozornosť sokola sťahovavého, prilitajúceho na rybníky za potravou až z karpatských hôr.

V rámci zaradenia do zoznamu ramsarských lokalít Národná prírodná rezervácia Senné rybníky splnila kritéria pre jej začlenenie medzi unikátne mokrade tým, že sa v nej nachádza populácia vzácnych, ohrozených a kriticky ohrozených druhov.

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI

Obec Senné disponuje bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obce a koncepcne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a prírodného bohatstva má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj poľovníkov a rybárov na športové vyžitie. Obec má aj historické pamiatky, v poslednej dobe v obci badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov. Postupne sa budujú cyklotrasy a náučné chodníky.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, požičovňa športových potrieb, alebo stánky s možnosťou opekania rýb sa v obci nenachádzajú. Propagácia obce a jej prírodného bohatstva vo vzťahu k návštevníkom je slabá. Obec nemá dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu. Medzi historické a kultúrne pamätihodnosti patrí Kaštieľ a Kostol navštívenia Panny Márie.

Kostol navštívenia Panny Márie je hnutelnou národnou kultúrnou pamiatkou evidovanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Pamiatkového úradu Slovenskej republiky. Kostol bol postavený v roku 1718 s využitím múrov pôvodného gotického kostola, spomínaného v 14. storočí. Pri prestavbe dostal šindľovú strechu a drevený trámový strop. Bol postavený v slohu baroka a klasicizmu a je vo vlastníctve cirkvi a cirkevných organizácií.

Zvony spadnuté pri požiari v r. 1911 znova osadili, ale na začiatku 1. svet. vojny ich štát rekvíroval ako surovinu pre zbrojnú výrobu, ponechajúc z troch zvonov iba najmenší. Pôvodný organ z 18. storočia sa nezachoval. Historizujúci oltár z roku 1911 veriaci v r. 1965 vymenili za

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

starší, ale štýlovo čistejší z r.1862, získaný z Tušimíc. Oltárny obraz Navštívenia P. Márie reštauroval prof. Jozef Saloň zo Zemplínskeho múzea, podobne ako korpus Spasiteľa zachránený pri požiari v r.1909. Kostol Navštívenia P. Márie v deň sviatku podľa vizitácie z r.1749 v tých časoch každoročne navštevovali pútnici z Michaloviec. Na severnej a južnej strane kostola sú zamurované tabule dvoch príslušníkov rodiny Vécsey z 19. storočia, na nádvorí je náhrobný liatinový kríž. Z bohoslužobných predmetov vyniká barokovo-rokokový kalichmajstra Szillásyho z Levoče z r.1757, barokové cibórium zo 17. storočia a baroková monštrancia s tepaným vykladaným dekorom z ružíc a okrídlených hlavičiek anjelikov. Kostol počas 2.svet. vojny poškodený strelami, po oprave vysvätil 15.9.1946 J.E. biskup Čársky. V roku 1996 bol kostol rekonštruovaný. Namiesto starej fary, ktorá po zatknutí administrátora vd. P. Biloveského schátrala v r. 1966 postavili novú, v r. 1970 k nej pristavali miestnosť pre mládež a garáž, neskôr budovu napojili na plynovú sieť.

Senianský kaštieľ je postavený v slohu neskorej renesancie v prvej polovici 17. storočia, na staršom základe. V 18. a 19. storočí bol upravovaný. Je to bloková dvojpodlažná budova s obdĺžnikovým pôdorysom a trojposchodovou asymetricky situovanou vežou. Pri prestavbe v druhej polovici 19. storočia všetky okná rozšírili a dekoratívne orámovali štukovými šambránami. Na severnej strane budovy je podstrešná dvoj okenná miestnosť. V polovici 18. storočia vstupný portál veže osadili umelecky kovanou rokokovou mrežou. Miestnosti boli zaklenuté krížovými klenbami, boli v nich osadené vstavané skrine a klasicistické pece s reliéfnou výzdobou. Asi sto rokov bol kaštieľ využívaný ako lovecký.

V roku 1945 bol znárodnený, výnosom Okresnej správnej komisie vo Veľkých Kapušanoch z 27.11.1945 dostal dočasného správcu. Podľa výnosu tej istej komisie z 8.12.1945 sa časť mobiliára mohla prenajať žiadateľovi J. B. a stanici NB v Palíne za primeranú úhradu. Na základe rozhodnutia Zboru povereníkov z 27.5.1946 Povereníctvo školstva a národnej osvety listom zo 16.7.1946 odstúpilo kaštieľ do držby Školského inšpektorátu v Kráľovskom Chlmcí s tým, že ho má využívať pre školské účely. Až do postavenia nových škôl v ňom boli umiestnené miestne ZŠ i MŠ, aj byt riaditeľa. Okrem toho slúžil ako prechodná ubytovňa ornitológov, krátko ako nocľaháreň vodiča autobusu a počas úprav VSN ako ubytovňa robotníkov. Prudká smršť 8.8.1978 zničila strechu a objekt čiastočne odkryla. Odvtedy chátral. V roku 1980 prišlo Pridružená výroba Choňkovce k oprave, ale okrem zrútenia zvyškov krytiny neurobila nič. Od r.1982 bola hotová projektová dokumentácia na opravu, dokonca sa prišlo k provizórnemu prekrytiu strechy, ale kaštieľ naďalej chátral. V roku 1989 bola vyhotovená štúdia jeho rekonštrukcie, v r.1990 projekt obnovy. Až v r.1993 - 4 sa na základe príspevku fondu Pro Slovakia a MV SR prišlo k prvej fáze záchranných prác. Kaštieľ dostal novú strechu, obnovili podstrešné rímky, uskutočnili klampiarske práce. Čaká na svoje ďalšie využitie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCE

Vonkajšie prostredie obce je súhrn faktorov, ktoré obec nemôže vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obec a tá nemá inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obec, jej projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory obcou neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby obec aj napriek nim mohla dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka: STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obce boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, ale obec na ne nemá dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obci a v mikroregióne a jeho bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obce, dopravná infraštruktúra a dopravná obsluha, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obce a okolia. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obce je možné zaradiť prírodu bohatú na možnosti športového rybárčenia, cykloturistiky, agroturistiky, k ohrozeniam je potrebné zaradiť globálne nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiacu potrebu rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT. Okres Michalovce bol s účinnosťou od 19. októbra 2018 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR medzi najmenej rozvinuté okresy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCE

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť naslednej – strategickej časti dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné:

Ľudia a kvalita života

Infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomika a riadenie obce

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obce boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obci.

Infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne pamätihodnosti, prírodné úkazy a iné pozoruhodnosti.

Ekonomika a riadenie obce – je oblasť, prioritou, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne globálne dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie obce, 10 Stav projektovej pripravenosti obce, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obci a 13 Nepodnikateľské subjekty.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Pri hodnotení súčasného stavu územia je potrebné zdôrazniť, že aktuálny stav rozvoja obce v porovnaní so stavom pred rokom 2005 možno hodnotiť ako výrazný posun kvality života jej obyvateľov aj ako kvalitatívny posun zázemia, ktoré obec pre svojich občanov zabezpečuje. Úlohou Programu rozvoja obce a jeho strategickej časti je tento stav udržať a naďalej rozvíjať.

Tabuľka: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Stabilizovaný demografický vývoj<input type="checkbox"/> Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku<input type="checkbox"/> Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou<input type="checkbox"/> Ochota vzdelávať sa a rekvifikovať sa<input type="checkbox"/> Potenciál na vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov<input type="checkbox"/> Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov<input type="checkbox"/> Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie<input type="checkbox"/> Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti<input type="checkbox"/> Záujem obyvateľov o rozvoj obce<input type="checkbox"/> Dostupnosť služieb v okresnom meste <p>Infraštruktúra a životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Zachovalé územie a jeho atraktivita<input type="checkbox"/> Primerané zázemie technickej infraštruktúry<input type="checkbox"/> Organizovanie separovania zberu v obci<input type="checkbox"/> Bohatý prírodný potenciál<input type="checkbox"/> Bohaté možnosti zabezpečenia rybárčenia, ekoturistiky, agroturistiky a cykloturistiky <p>Ekonomika a riadenie obce</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Obec s primeranou úverovou zaťaženosťou<input type="checkbox"/> Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obci<input type="checkbox"/> Mimoriadne zanietený, šikovný a starostlivý starosta<input type="checkbox"/> Pripravené podmienky pre implementáciu elektronickej komunikácie<input type="checkbox"/> Dlhodobo dobre zvládnutý manažment projektov<input type="checkbox"/> Dobré podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu	<p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Nedostatočné sociálne služby a občianska vybavenosť<input type="checkbox"/> Slabá prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možnosti trhu práce<input type="checkbox"/> Nutnosť migrovať za vzdelaním a vyšším vzdelaním<input type="checkbox"/> Nutnosť migrovať za prácou<input type="checkbox"/> Neprimerane vysoká nezamestnanosť <p>Infraštruktúra a životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Chýbajúca kanalizácia<input type="checkbox"/> Chýbajúca čistička odpadových vôd<input type="checkbox"/> Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a odstavňích plôch<input type="checkbox"/> Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia<input type="checkbox"/> Nedostatočne riešená energetická úspora budov <p>Ekonomika a riadenie obce</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Malý záujem obyvateľov o elektronicú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov<input type="checkbox"/> Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity<input type="checkbox"/> Nedostatok finančných možností pre investičné zámery<input type="checkbox"/> Nepostačujúca propagácia obce a jej kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov
<p>PRÍLEŽITOSTI</p> <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov<input type="checkbox"/> Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov<input type="checkbox"/> Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom<input type="checkbox"/> Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov	<p>OHROZENIA</p> <p>Ľudia a kvalita života</p> <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> Odchod mladých ľudí za prácou do mesta a iných regiónov<input type="checkbox"/> Úbytok detí a starnutie obce<input type="checkbox"/> Neschopnosť rekvifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov<input type="checkbox"/> Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

<p>obce</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu <input type="checkbox"/> Podpora rozvoja výstavby nových domov <p>Infraštruktúra a životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov <input type="checkbox"/> Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov <input type="checkbox"/> Využívanie prírodných a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu <input type="checkbox"/> Vybudovanie cyklotrás a náučných chodníkov <input type="checkbox"/> Využívanie alternatívnych zdrojov energie <input type="checkbox"/> Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov <p>Ekonomika a riadenie obce</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov <input type="checkbox"/> Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci <input type="checkbox"/> Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi <input type="checkbox"/> Aktívna a trvalá propagácia obce a jej atraktivity a možností všetkými prostriedkami <input type="checkbox"/> Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií <input type="checkbox"/> Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev <input type="checkbox"/> Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev
--

Zdroj: vlastné spracovanie

<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách <input type="checkbox"/> Malý záujem o podnikanie v službách <p>Infraštruktúra a životné prostredie</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov <input type="checkbox"/> Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny <input type="checkbox"/> Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch <input type="checkbox"/> Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie <p>Ekonomika a riadenie obce</p> <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Nedostatok financií na rozvojové projekty <input type="checkbox"/> Nezáujem občanov o veci verejné <input type="checkbox"/> Zánik spolkov

Tabuľka: Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obec	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Programe rozvoja obce	Nenaplnenie vízie a priorit Programu rozvoja obce	veľmi nízka
Technické	obec	Dopravná zaťaženosť	Zhoršenie životného prostredia	stredná
Ekologické	obec	Identifikácia starých envirozát'aží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obec	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obec	Nezáujem investorov	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike je Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „Slovensko 2030“). Dokument Slovensko 2030 zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj prijalo všetkých 193 štátov OSN. Agenda 2030 vyzýva na urýchlené kroky na podporu prosperity a zároveň na ochranu planéty, pričom uznáva, že *„ukončenie chudoby musí ísť ruka v ruke so stratégiami, ktoré budujú hospodársky rast a zaoberajú sa rôznymi sociálnymi potrebami vrátane vzdelávania, zdravia, sociálnej ochrany, pričom vytvárajú pracovné príležitosti pri riešení zmeny klímy a ochrany životného prostredia“*.¹²

Úlohou dokumentu Slovensko 2030 je nielen premietnuť a konkretizovať priority Agendy 2030 a Európskej zelenej dohody v špecifických podmienkach Slovenska, ale zároveň ako integrovaná rozvojová stratégia rámcovať verejné politiky štátu a rozvojové politiky územných samospráv s cieľom zabezpečiť ich koordináciu, synergiu, stabilitu a efektívnejšie využívanie verejných zdrojov. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja:

- a) ochrana a rozvoj zdrojov,
- b) udržateľné využívanie zdrojov,
- c) rozvoj komunit.

Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.¹³

Slovensko 2030 je základným východiskom aj pre regionálnu a miestnu samosprávu pri spracovaní programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Národné priority Agendy 2030 je potrebné premietnuť do programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja aj na úrovni územnej samosprávy. Plne v súlade s národnými prioritami Agendy 2030 je aj záväzok vlády SR definovaný v jej programovom vyhlásení,¹⁴ v ktorom sa zaviazala podporovať Slovensko vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé, schopné efektívne využívať verejné zdroje v záujme rozvoja

¹² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹³ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹⁴ Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

regiónov a ochrany životného prostredia, aby sa Slovensko premenilo na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu.

Na základe výstupov analýz boli definované tri priority regionálneho rozvoja:¹⁵

- a) udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- b) zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- c) harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.

Tri priority regionálneho rozvoja sa premietajú do troch integrovaných rozvojových programov dokumentu Slovensko 2030, ktoré sú detailne rozpracované do cieľov, definovania kľúčových zmien, prioritných krokov a potrebných intervencií na dosiahnutie cieľov. Pri ich vypracovaní sa Slovensko 2030 ako základný implementačný dokument Agendy 2030 Organizácie spojených národov opiera okrem výstupov analýz aj o široký participatívny proces pri spracovaní úvodného dokumentu Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja a Návrhu národných priorít implementácie Agendy 2030. Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni²⁸. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-programovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálno-ekonomické zázemie či znevýhodnenie.

Pri tvorbe strategickej a programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné zohľadnila obec Senné uvedené dokumenty a v nich definované priority.

¹⁵ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

18. VYMEDZENIE POJMOV

VÍZIA

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Programe rozvoja obce je to želaná predstava obyvateľov obce a jej reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

PRIORITY, CIELE

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Pôvodná hierarchia, štruktúra strategickej časti, definovaná v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné z roku 2016 je v súčasnosti aktualizovaná v nadväznosti na aktualizované národné dokumenty. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

OPATRENIA, AKTIVITY

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obce.

19. VÍZIA OBCE

Obec Senné v roku 2028 je prosperujúca obec, ktorá svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivuje ľudí trvalo sa v obci usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj obce aj celého regiónu. Obyvatelia nemusia za prácou cestovať do zahraničia alebo vzdialených regiónov, ale vedú sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či v blízkom regióne. Obec má vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné cesty a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o prírodu a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty ostatným obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcami potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Dostupné sú aj pracovné príležitosti v ostatných odvetviach. Obyvatelia obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedú do obce prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obce Senné je udržanie aktuálneho demografického vývoja obyvateľov a permanentné zabezpečovanie podmienok pre život v obci tak, aby sa najmä mladé rodiny naďalej v obci usídľovali a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obci Senné pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obce v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja. V strednodobom horizonte bude obec riešiť identifikáciu lokalít vo svojom katastrálnom území, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obec bude v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obci prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany obce. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obci. Obec bude musieť aktívne zvažovať spôsoby zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obci je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obec zabezpečuje predprimárne vzdelávanie a základné vzdelávanie v susedných obciach Palín a Zemplínska Široká. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

kvalitné personálne zabezpečenie školy a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

Neprehliadnuteľným problémom v obci je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obci a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obce majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti. Okres Michalovce, v ktorom sa obec Senné nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obci výrazne ovplyvňuje prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunit a komunitných centier.

Na kvalitu života v obci nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snád' aj pracovných príležitostí.

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE

- ❑ Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obec stane príťažlivým, otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- ❑ Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života a bezpečnosti všetkých obyvateľov aj návštevníkov obce.
- ❑ Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopříjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- ❑ Motivovať obyvateľov aktívne sa zapájať do riadenia vecí verejných s dôrazom deklarovať záujem o problémy všetkých skupín obyvateľov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: STABILIZÁCIA ZAMESTNANOSTI V OBCI

- ❑ Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu ďalších zamestnávateľov využiť potenciál obyvateľov obce.
- ❑ Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCE

- ❑ Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- ❑ Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov obce.
- ❑ Udržať mladých ľudí v obci, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obce a podporovať obnovu siete škôl a predškolských zariadení v obci.
- ❑ Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- ❑ Napomáhať rozvoju komunit a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.
- ❑ Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie možnosti aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- ❑ Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

20.2 PRIORITA: INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obce je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, energetické, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov obce potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Obec nemá dostatočne dobudovanú kompletnú základnú infraštruktúru, chýba vybudovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obec sa

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

musí technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy rozvoja implementácie e-governmentu.

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov obce, aby odpad separovali. Obec zodpovedne zvláda manažment komunálnych odpadov a prostredníctvom odborne spôsobilých partnerov postupne zefektívňuje systém nakladania s ním. Obec má zároveň záujem zabezpečiť aj druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu. Nezanedbateľný je monitoring lokalít s rizikom výskytu nelegálnych skládok a priebežné riešenie ekologických zát'azí.

Obyvatelia obce môžu využívať pomerne dobrú sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej dopravy a prímestskej hromadnej dopravy. Aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obec dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vie ovplyvniť len nepriamo.

Kvalitný život v obci je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie obecných parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obec pre svojich obyvateľov zabezpečuje.

Obec Senné sa nachádza v oblasti, kde je vysoké riziko záplav, alebo erózie pôdy. V obci ani v jej okolí sa nenachádza žiadna priemyselná zát'az' či vysokorizikový znečisťovateľ, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia obyvateľov obce a priľahlého regiónu.

Obec nemôže ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii Slovenskej republiky a Európskej únie. Obec by však mala realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektívnosť budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musí byť obec zároveň pripravená aj na mimoriadne udalosti a havárie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI

- ❑ Podporiť zabezpečenie modernej, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnej dopravnej infraštruktúry a obslužnosti pre súčasné potreby a budúci rozvoj obce.
- ❑ Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obci, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCI

- ❑ Dobudovať a zlepšiť technickú infraštruktúru obce.
- ❑ Rozvíjať efektívny systém separovania komunálnych odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- ❑ Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCE

- ❑ Chrániť a zveľaďovať prírodné bohatstvo a všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.
- ❑ Integrované pristupovať k problematike pôdy a starostlivosti o pôdu.
- ❑ Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- ❑ Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- ❑ Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- ❑ Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

20.3 PRIORITA: EKONOMIKA A RIADENIE OBCE

Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality obce Senné a tým aj blízkeho regiónu. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

želateľná úroveň pracovných príležitostí v širšom spektre zamerania, vrátane služieb. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu obce.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky obce je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je ekonomickým motorom obce. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce a jej okolia je vysoko návratnou investíciou obce. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obce a následne napomáha jej rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky obce. Obec je obklopená prírodou, čo umožňuje rozvoj agroturistiky, aquaturistiky a nenáročnej turistiky či výletov do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obci je cielený na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky. Ambíciou obce je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj agroturistiky, podpora rozvoja aquakultúry a nadväzujúcich aktivít, propagácia rybných špecialít, ale aj podpora spoločenského rozmeru rybárčenia a zdravého (bio)stravovania. Podobne aj podpora predaja ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky v cestovnom ruchu.

Skvalitňovanie riadenia obce, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na obecnom úrade, elektronizácia územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musí obec a jej manažment riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obce sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie obce a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obce.

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCI

- ❑ Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev a podporovať rovnomerné rozmiestnenie v podnikateľských odvetviach za účelom vytvárania zdravého a motivujúceho konkurenčného prostredia.
- ❑ Budovať pozíciu obce ako ústretovej lokality pre investície v oblasti podnikania a podpory nových ekonomických subjektov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov aj väčších spoločností, presvedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.
- ❑ Spravovať obec a usmerňovať jej rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obci ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.
- ❑ Zvýšiť a podporovať prístup miestnych podnikateľov k programom a grantom.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov v tradičných oblastiach podnikania.
- ❑ Zachovať a podporovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v obci.
- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj podnikania v tradičných odvetviach a v remeslách.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI

- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a rozvíjať možnosti ozdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu agroturistiky, rybárčenia a jeho zázemia, náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach mikroregiónu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

	PRIORITA 1		PRIORITA 2			PRIORITA 3		
	ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA		INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			EKONOMIKA A RIADENIE OBCE		
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCE		ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCI		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2	OPATRENIE 3.1.3
	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4						
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCI		TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCI			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI		
	OPATRENIE 1.2.1		OPATRENIE 2.2.1	OPATRENIE 2.2.2		OPATRENIE 3.2.1	OPATRENIE 3.2.2	
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCE		OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČTVA OBCE			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 2.3.1	OPATRENIE 2.3.2		OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3
	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 2.3.3	OPATRENIE 2.3.4				

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu.

21. OPATRENIA A AKTIVITY

21.1

PRIORITA 1

ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCE

Opatrenie 1.1.1

Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov pre budovanie podnikateľskej zóny v snahe podporiť príliv priamych investorov, malých a stredných podnikateľov do obce
- Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k podnikateľskej zóne
- Marketing obce vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obce, regiónu
- Aktualizácia územného plánu obce

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- Vypracovanie a aktualizácia územného plánu obce
- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Výstavba obecných bytov v bytovom dome
- ❑ Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkošandardných bytov
- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytového domu s nízkošandardnými bytmi
- ❑ Výstavba bytového domu s nízkošandardnými bytmi
- ❑ Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- ❑ Podpora individuálnej bytovej výstavby
- ❑ Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- ❑ Vytvorenie registra bývania v obci (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- ❑ Pozemkové úpravy za účelom scel'ovania pozemkov

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce

Aktivity:

- ❑ Budovanie, rozširovanie a modernizácia kamerového systému vo verejných priestoroch obce, kamerové monitorovanie centra obce aj pohrebiska
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičskej zbrojnice
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba varovných systémov

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení

Aktivity:

- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotnej pomoci
- ❑ Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- ❑ Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí a mládeže
- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCI

Opatrenie 1.2.1

Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce

Aktivity:

- ❑ Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príľahlých regiónov
- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- ❑ Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- ❑ Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- ❑ Využívanie aktivačných činností a absolventskej praxe v obci
- ❑ Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCI

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotných služieb obyvateľov obce
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľnosti vo vlastníctve obce za účelom poskytnutia priestorov vybraným zdravotným ambulanciam
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie Komunitného centra
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra poskytovania sociálnych služieb s dennou starostlivosťou
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centra a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotných služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domova dôchodcov rodinného typu
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie priestorov pre mládež a jej aktivity
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- ❑ Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- ❑ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obce a okolia
- ❑ Vytvorenie nových hrobových miest na obecnom pohrebisku
- ❑ Revitalizácia medzihrobových priestorov na obecnom pohrebisku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba prístupových ciest na pohrebisku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domu smútku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba stavieb na pohrebisku súvisiacich s poskytovaním pohrebných služieb
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba parkovacej plochy, parkovacích miest pri obecnom pohrebisku
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba oplotenia obecného pohrebiska

Opatrenie 1.3.3

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- ❑ Podpora obyvateľov obce v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Podpora využívania športových areálov a podpora aktívneho cvičenia žien, mládeže, seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia multifunkčného ihriska
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov pre športovú klubovú činnosť
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia šatní a celej budovy obecného futbalového klubu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detského ihriska
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia workhoutového ihriska
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia domu kultúry
- ❑ Modernizácia interiérového vybavenia domu kultúry a jeho kuchynskej časti

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia

Opatrenie 1.3.4

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva obce a atrakcií obce
- ❑ Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- ❑ Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- ❑ Vydanie publikácie o obci a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- ❑ Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu
- ❑ Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

21.2

PRIORITA 2

INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCI

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce

Aktivity:

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- ❑ Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- ❑ Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- ❑ Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- ❑ Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- ❑ Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obce

Aktivity:

- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obce s mestom Michalovce a obcami regiónu verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné zdroje

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci
- Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obci
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Oprava, údržba a rekonštrukcia centra obce
- Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- Výstavba a modernizácia amfiteátra v obci
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obci
- Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obci

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCE

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- ❑ Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obec, mikroregión
- ❑ Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Príprava a podpora obce na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- ❑ Podpora obce pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov

Aktivity:

- ❑ Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie zberného dvora
- ❑ Vybudovanie a modernizácia zberného dvora
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie obecného kompostoviska
- ❑ Vybudovanie a modernizácia obecného kompostoviska
- ❑ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na zhromažďovanie a spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov a ich prípravu na kompostovanie
- ❑ Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- ❑ Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- ❑ Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obci
- ❑ Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- ❑ Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V OBCI

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- Rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce s ambíciou zníženia energetickej zaťaženia a úspory energií
- Výstavba, údržba a podpora výstavby alternatívnych zdrojov na výrobu energie
- Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- Podpora využitia technológií k úspore energie
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Opatrenie 2.3.2

Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- Spolupráca obce so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- Údržba potokových korýt
- Odstraňovanie následkov povodní
- Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy
- Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Opatrenie 2.3.3

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených poľnohospodárskych (priemyselných) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- Podpora zabezpečenia prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest
- Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.4

Starostlivosť o majetok obce, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov

Aktivity:

- Obnova, rekonštrukcia a rozšírenie budov a stavieb vo vlastníctve obce
- Prestavba budov vo vlastníctve obce za účelom zmeny účelového určenia
- Obnova a údržba historických budov
- Pozemkové úpravy za účelom sceľovania pozemkov

21.3

PRIORITA 3

EKONOMIKA A RIADENIE OBCE

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCE

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov

Aktivity:

- Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, remeselných dvorov a služieb
- ❑ Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obce
- ❑ Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- ❑ Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- ❑ Podpora marketingu domácich podnikateľov, motivácia občanov využívať služby a nakupovať tovary miestnych poľnohospodárov, remeselníkov a podnikateľov

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- ❑ Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obce a podnikateľského prostredia
- ❑ Pomoc obce a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obce s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu

Aktivity:

- ❑ Rekonštrukcia, modernizácia, rozšírenie a údržba budovy a priestorov obecného úradu
- ❑ Zriadenie kancelárie, priestorov klientskeho centra v rámci obecného úradu
- ❑ Nákup a modernizácia hardwarového a softwarového vybavenia pre obecný úrad
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obci
- ❑ Tvorba a aktualizácia webového sídla obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCI

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci

Aktivity:

- Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- Podpora mladých farmárov, podpora obce pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre poľnohospodárstvo a ochranu životného prostredia
- Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- Podpora pracovnej mobility a pomoc obce zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov „z dvora“ v obci a v regióne
- Pravidelné organizovanie obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- ❑ Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov v obci
- ❑ Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCI

Opatrenie 3.3.1

Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľnohospodárskej produkcie
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia sezónnej reštaurácie
- ❑ Vybudovanie informačných a náučných tabúl v obci
- ❑ Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- ❑ Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- ❑ Výstavba cyklotrasy
- ❑ Vybudovanie oddychových a relaxačných zón
- ❑ Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obce

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obce
- ❑ Vytvorenie krátkodobého marketingového programu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obce, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obce
- ❑ Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obci s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- ❑ Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obce
- ❑ Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca s obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- ❑ Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- ❑ Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- ❑ Vytvorenie propagačných materiálov obce
- ❑ Budovanie imidžu obce na základe histórie obce, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov
- ❑ Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- ❑ Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia poľnohospodárskych a kulinárskych špecialít, cykloturistiky a ďalších možností v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- ❑ Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- ❑ Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- ❑ Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obce s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- ❑ Podpora organizovania tradičných jarmokov a trhov
- ❑ Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- ❑ Metodická a asistenčná podpora obce malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ

Ambíciou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je v čo najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Programu rozvoja obce vo svojich Opatreniach podrobne rozpracovaných v Aktivitách presne identifikuje potreby obce. V kvantitatívnej, alebo v kvalitatívnej podobe sú Opatrenia a následne aj Aktivity upresňované

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

merateľnými ukazovateľmi, identifikátormi počiatočného a želaného stavu. Merateľný ukazovateľ Opatrenia vyjadruje najvýstižnejším spôsobom želaný výstup, alebo smerovanie k naplneniu výsledku. Každý merateľný ukazovateľ má určenú mernú jednotku. Prostredníctvom mernej jednotky sa tak počiatočný a želaný stav vyjadri exaktne. Na základe súboru merateľných ukazovateľov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné veľmi prehľadne a jednoducho monitorovať priebežné plnenie a výslednú realizáciu Programovej časti Programu rozvoja obce.

Tabuľka: Merateľné ukazovatele realizácie Opatrení

OPATRENIE		MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	MERNÁ JEDNOTKA	STAV 2022	STAV 2028
1.1.1	Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	prezentácia príležitostí v obci	počet	0	2
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci	postavené nájomné obecné byty	počet	0	4
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce	kamery v obci	počet		
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení	komunitné centrum	počet	0	1
1.2.1	Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet	15	10
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci	terénna opatrovateľská služba	počet	0	2
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	komunálne služby	počet	0	1
1.3.3	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	interiérové športovisko	počet	0	1
1.3.4	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	obecné múzeum	počet	0	1
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	opravené miestne cesty	m		
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	-	-		
2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	vysadené stromy	počet		
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	kanalizácia	m		
2.2.2	Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov	zberný dvor	počet	0	1
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	počet	2	4
2.3.2	Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	priepustnosť potokov	m		
2.3.3	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene	revitalizované poľné cesty	m		
2.3.4	Starostlivosť o majetok obce, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov	zmena účelu obecnej budovy	počet	0	1
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	noví podnikatelia	počet	0	1
3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	50 000
3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu	software	počet	3	4
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	samostatne hospodáriaci farmári	počet	6	8
3.2.2	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej	predaj z dvora	počet	0	1

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

	produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb				
3.3.1	Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu	ubytovacie zariadenie	počet	0	1
3.3.2	Propagácia obce	propagačný materiál	počet	0	2
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	2

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné identifikuje manažment riadenia Programu rozvoja obce, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obce a identifikuje vecný a časový harmonogram realizácie konkrétnych Aktivít Programu rozvoja obce formou akčného plánu v kratšom časovom úseku.

23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.¹⁶ Samostatnosť rozhodovania sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné. Obec rozhoduje prostredníctvom orgánov obce:¹⁷

- a) Obecné zastupiteľstvo obce Senné (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce Senné (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Obecné zastupiteľstvo obce Senné

Schváliť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je vyhradené Obecnému zastupiteľstvu obce Senné. V rámci naplňovania programovej časti Programu rozvoja obce je Obecnému zastupiteľstvu obce Senné ďalej vyhradené:

- a) rozhodovať o akčnom pláne,
- b) rozhodovať o podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov, súčasne s akceptáciou zverejnených podmienok pre konkrétny projekt,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,

¹⁶ § 4 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹⁷ § 10 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

- d) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo obce Senné rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov obecného zastupiteľstva obce.

Starosta obce Senné

Starosta obce Senné je koordinátorom a manažérom realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu obce na schválenie:

- a) návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,
- b) návrh akčného plánu,
- c) návrh na podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov,
- d) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu¹⁸ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov¹⁹ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta obce tiež koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na

¹⁸ najmä zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

¹⁹ najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Programu rozvoja obce.

Realizácia Programu rozvoja obce vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy.

24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu ako celku aj na úrovni jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu programovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Programu rozvoja obce a na dosahovanie cieľov Programu rozvoja obce. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Programu rozvoja obce daný aj externými faktormi mimo dosahu Programu rozvoja obce. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Programu rozvoja obce kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku, teda reálneho dopadu Programu rozvoja obce na zmenu sociálno-ekonomickej reality v obci možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov v obci.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie Programu rozvoja obce zabezpečuje starosta obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

24.1 MONITOROVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Úlohou obce a jej manažmentu je pravidelné monitorovanie²⁰ a vyhodnocovanie plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné v podmienkach obce. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Programu rozvoja obce s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment obce vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Programu rozvoja obce, vypracovávanie priebežných správ a vypracovanie záverečnej správy o realizácii Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Programu rozvoja obce ako celku zabezpečuje starosta obce. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Programu rozvoja obce a pre prijímanie rozhodnutí, či je potrebné Program rozvoja obce alebo jeho časť aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Programu rozvoja obce. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Programu rozvoja obce.

V súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obce je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov Programu rozvoja obce, v rámci realizácie individuálnych projektov je potrebné pravidelne pripravovať a predkladať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

24.2 HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné v podmienkach obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Programe rozvoja obce, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obce vykonať záverečné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Programu rozvoja obce sprístupní obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.²¹

²⁰ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²¹ najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Pri hodnotení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Programu rozvoja obce pripravovali reprezentanti obce v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Program rozvoja obce nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecnému zastupiteľstvu obce je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii²² dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je séria hodnotení zo strany obce, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu rozvoja obce skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu rozvoja obce vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach obce. Základnými podkladmi pre prípravu priebežného hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Programu rozvoja obce. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky počas celého trvania Programu rozvoja obce až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné. Priebežné hodnotenie sa odporúča vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu Akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné pripravuje starosta obce a zasiela ju každoročne do 31. mája priebežného kalendárneho roka vyššiemu územnému celku.²³ Výsledky priebežných hodnotení môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva obce aktualizovať Program rozvoja obce, alebo aktualizovať jeho časť.

Záverečné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Záverečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Programu rozvoja obce ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné. Hodnotiace obdobie pri záverečnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Programu rozvoja obce. Vypracovanie Záverečnej

²² § 8 odsek 4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²³ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

správy zabezpečí starosta obce, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obce tak, aby sa závery záverečnej správy využili pri tvorbe nového Programu rozvoja obce na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiaci správa a Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Programu rozvoja obce (Ciele, Opatrenia, Aktivity), vymedzenie očakávaného, želiteľného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Programu rozvoja obce, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta obce prednesie správu na zasadnutí obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Záverečnú správu o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné neschvaľuje.

25. KOMUNKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Najbežnejším spôsobom zverejňovania informácií v obci je webové sídlo obce. Obec využíva aj možnosti zverejňovania informácií prostredníctvom sociálnej siete prevádzkovej obcou, alebo prostredníctvom sms aplikácie. Úradné tabule využíva obec spravidla najmä na zverejňovanie informácií, ktorých zverejňovanie na úradnej tabuli je obligatórne.

Starosta obce zverejní na webovom sídle obce Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné a priebežne bude zverejňovať jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, Akčný plán aj informácie o realizácii jednotlivých projektov v obci v súlade s podmienkami príslušného projektu. Starosta obce priebežne zabezpečí na webovom sídle obce aj informácie pre verejnosť o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou.

Ďalšie informácie v súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obce, hodnotiace správy a ďalšie dokumenty starosta obce sprístupní na základe žiadosti v súlade s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

Za komunikáciu s verejnosťou je zodpovedný starosta obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

26. AKČNÝ PLÁN OBCE NA ROKY 2022 - 2023

Akčný plán obce je v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla dvoch rokov, ktoré obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít Akčného plánu uskutočňuje obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Akčný plán obce na prvé dva roky platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je súčasťou dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné. O každom ďalšom Akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo obce, spravidla každé dva roky na obdobie spravidla dvoch rokov. Rozhodovanie o Akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

Tabuľka: Akčný plán obce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.3.1 Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci			
Opatrenie 2.3.4 Starostlivosť o majetok obce, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov			
Aktivita Vybudovanie a materiálne zabezpečenie Komunitného centra, prestavba budovy vo vlastníctve obce za účelom zmeny účelového určenia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry			
Aktivita Výstavba kanalizačného potrubia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 3			
Opatrenie 3.3.1 Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu			
Aktivita Výstavba cyklochodníka	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Senné, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti obce Senné realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viacdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:²⁴ zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplňovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.²⁵

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je rozvojovým dokumentom obce Senné. Obec Senné v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym Akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Program rozvoja obce je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obec Senné pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2028) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Programu rozvoja obce sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v obci vyvíjať rôzne. Spresňujúci finančný program v obci v nadväznosti na jej aktuálny Akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Programu rozvoja obce. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Obec Senné sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Programu rozvoja obce a aktuálneho Akčného plánu.

²⁴ § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²⁵ § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

ZÁVER

Schválený Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre obec Senné, jej obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj čiastočne nedoriešené vlastnícke vzťahy v obci. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obce. Realizátorom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné nie je len obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné a spravidla jedenkrát za dva roky obec rozhodne o svojom aktuálnom Akčnom pláne.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať.²⁶ Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Programu rozvoja obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je uverejnený na webovom sídle obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné nerieši a ani nevlýva na územia NATURA 2000.

²⁶ § 8 odsek 4 zákona č. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ

SCHVÁLENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCE

DOKUMENT	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SENNÉ ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHRSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHRSR; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNEHO PROSTREDIA, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA, hodnotenie realizácie existujúceho PHSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT); STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja; PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt; REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných programov; FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obce Senné je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autorita obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program rozvoja obce Senné je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike. OBDOBIE SPRACOVANIA: Program rozvoja obce bol spracovaný v období apríl – august 2022 RIADIACA SKUPINA: Pozostáva zo štyroch členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia riadiacej skupiny stretli 3x. PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva zo siedmich členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 4x. NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Spracovanie Programu rozvoja obce Senné bolo financované z vlastných zdrojov obce Senné v súlade s rozpočtom obce Senné aj v súlade so Zmluvu o dielo medzi obcou Senné a spracovateľom.
SCHVÁLENIE	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Senné bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom obce Senné dňa: 22. 9. 2022